

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4. } చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ జూలై నెల 1 వ తేది బుధవారము
నంపుటము. 8. } పింగళనామ సంవత్సరాష్టమాదిపూర్ణిమ ౭.

సంచిక ౧౩

(రిజిస్టరు (పేదు మార్కు)

ఇది ప్రతి కుటుంబమునకు దుంప
వలసిన జాత్యోగ్యధము. ఆంధ్ర,
యూనాని, బేరీయ పైర్మల్లచే
ధ్వగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దిననా
లంచినను మందు గుణము మారుదు.
లేలనవల మాత్రమే కాక ఎలక
కుక్క, పాము, జిట్టి కెందలను
వివజంతువుల కాటులవ నుపయో
గించును. వెలపాకర్ 1-కి 0-8-0
పోస్తేజి 0-3-0. 1 డజన్ పాక్లెస్
వెల రూ 5-0-0. పోస్తేజి కేలు.

ఒకేసారి 2 ప్యాకట్లు తెప్పించుకొనవారికి పోస్టేజీ ఇవం.
 కర్తవ్యలకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును.
 చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెనీ,
 1-6 వెంకటేశ్వమెట్టి, విగ్గి, సాకారపేటపాడు, మదరాసు.

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? మలభేదము లేక కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లెల్లమునా? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవా రీ గ్రంథమునై వంచించుభిప్రాయము నిచ్చి యున్నారు. శైలి సుగుల సులభము. 900 పుటలు. అక్షుత్తమ ప్రతిమాత్ర మున్న వి. పైల 5-0-0 కర్కులు వేటా.

నులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము. 2000
పద్యములుకలవు. మంచికాగితములవై అచ్చు, కాలికొలైండు
ధరరు. 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు చేయి.

26] జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,
తెలుగు పండితుడు.
మునిసిపల్ హైస్కూలు, కడప.

కాశీలోనుండు అనేక చిత్రమయిన మంచి
వస్తువులు వీరు బహుచవుకగ స్వయి చేతురు.
ఒకసారి ఆయన గుచ్చిమాచినచో తమకే
ఘోరియగలదు.

తేదీ 1 కి మా. 3-8-0

కస్తూరి	తులం 1 కి	రూ. 30-0-0
రసభస్మము	తులం 1-కి	0-10-0
కుంకుమపువ్వు	తులం 1-కి	2-0-0
పచ్చకర్పూరం	"	... 2-0-0
రసభస్మము	తులము 1-కి	రూ 0-10-0
చాలామృతము	సీసా 1-కి	... 0-12-0
చుండుకు నూనె	సీసా 1-కి	... 0-6-0

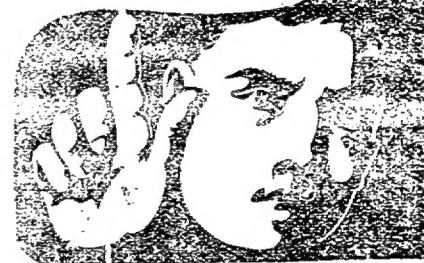
ఆమృతాంజనము, డిఫో, బొంబాయి అండ్ వరగాను.

ఎప్పుడును మిక్కిలి శ్రేష్ఠమయినది
చాకకు చాక. అందమునకు అందము.

730 గోబగాన్, కలకత్తా.
మద్రాసు ఏజెంట్లు :—
మొసర్పు వి. జే. అయ్యర్ కంపెనీ,
దేవరాజ మొదలివీధి, మద్రాసు.

బయస్కోపులు - ఫిటములు - డేరాలు - గ్యాసుడివ్
 చూలు - హార్మ్యులకార్బులు - గారడి పుస్తకములు విక్రయించి
 కమ. క్యాటలాగు కావలెనా? (592)
 బి. ఈశ్వరపు అందు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

ప్రొఫెసర్ జేయ్యగారి
(అత్త) బాబ్ పెరబ్బ

ఇది బలహీను
లకును, నీకను
లకును మందు
నిగ్ర లేకుండు
ట, జాప్యము
ఉత్కృష్టము,
మెదడు నిమ
గా మందులు,

వనియందెంతిమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, నిస్సత్తువ బలహీనము, ఆయాసము, శుక్లసప్తము పోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు గుహస్థాలకు కర్తవ్యులకు, మనోవ్యాధులకు మొదలగు వానికి పక్షపైదనమందు; బలమును గలిగించును. అనేక కేలమంది ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ కేలిదినమే ఒక బుడ్డిని కొని దానిహస్తము ఒకమారు పరిశీలించును.

25 మాసల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0
40 " " " " 2-0-0

సజీనము ! సజీనము !!

అట్టో దిల్ బహార్

మనోరథ్యులుగాను కొంత కాల ముందునట్టి ఆవుర్య
వాసనయును కలదు. ఆలోచనలో సారాయి మొదలగువాటి
యొక్క సంబంధము బోధింపబడినది. వేతిన్నద్దలలో గాని చూ
క్కాయల వైనగాని 2.8 మక్కలు విడిచినంతకు ఒక నందన
వము మధ్యభాగమున యెంత నుభయియిన వాసనను అను
భవించుచున్ననో అంత అనుభవించును. ఇతర వాసనలు యే
దేని యుండినాయో అట్లోదిత బహుళయొక్క వాసన ప్రాధా
న్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుద్ధికి వ్రాసి పంపుము.
తల $\frac{1}{2}$ ద్రాము బుద్ధి 1-కి రూ. 0-8-0 } వి. పి. వార్షి
,, 1 ద్రాము బుద్ధి 1-కి ,, 0-12-0 } రూ. 0-4-0
,, $\frac{1}{2}$ ఆవున్నబుద్ధి 1-కి ,, 2-0-0 } ప్రత్యేకము.
అంగ్లో యుండియకా డ్రగ్ అందు కేమికల్ కంపెనీ.
నెం 155, జుమ్మానగరీను వీధి, బొంబాయి.
కుద్రాను యేజంటలు:- మెహతా పునుమాత్రం మూర్తి,
చెవాబాబు గోడే, మదరాసు.

అన్ని నొప్పులకు పరమావ్యుతనము.

చక్కని డబ్బితో సహా నీనా 1-8 0-8-0

తలనొప్పుల మాన్పును.

వాయువు పోట పోగొట్టును.

పార్శ్వపునొప్పుల బార

ದೊಲನು, ಪೊಟ್ಟಿ ಪೊಗೊಲನು.

సువాసన గలిగి యుండును.

ప్రతియింట నుండగిశది.

దీనిని విదేశములలో

కూడ వాడుచున్నారు.

అక్షర కొలది పాసాలు విక్రయము.

అమృతాంజనము డిప్లో, మదరాసు.

‘శాస్త్రోక్తమై నవిరువు’.

662

రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిక్రెడ్)

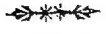
విచారణాధికారులు : మొదట్ను ప్యారి కంపెనీవాడు, చెన్నపట్నం,

నది, పోట్లు, ప్రత్తి, పొగాకు, చెఱుకు, అగట్టి మొదలగు మాగాణి ఖమ్మి, పయ్యలకున్న, దుంప, ఫలవృక్ష మలకున్న, మొక్కతీగవృక్షాలకున్న సుప్రావృతపులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి నిక్రయించుచున్నారు. ఇవి యన్నియు వీటిని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయుచుటచేత ఎరువులు కొనదలచిన వారి తాలూకు భూములనట్టిని రసాయన శోధనశాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి అయాభూముల గుణాగుణములను ఆన సరివి తయారుచేయుచున్నారు. "శాస్త్రోక్త ఎరువు" అను మాసాంతర పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరబిక్, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి, ఒక్కొక్క జిల్లాలోని జమీందార్లకును ఉచితముగా పంపించుచున్నారు. వైచెస్లివ పత్రికనున్న, ఇంకా ఎరువు విషయముగా ఇతర అంశములకున్న ఈక్రింద నడవలించియుండు వైవిధ్యమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యార్లీ అందు కంపెనీ, పోస్టుచాక్సు నెం 12, మదరాస్.

Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

కులము

I

కన్యాలిన్ (ఓరిగాకొర్రావ్వు)ను ఆమెకికా సయ్యక్త రావ్వులు) నుండి ఆ. నాగాయణరావుగారు మా కిల్లు వాయుచున్నారు:-

నేను ఆమెకికాకు బతులుదేరుచునగా, గాకు మిక్కిలి దగ్గరబంధువులగు మెకరితో నాయుద్దేశము చెప్పితిని. ఈయన చాల మోగుడు. పండితులయందభిమానము కలవాడు. భోజనముయందున వచ్చువారికి లేవనక తనతో సమానముగ భోజనము పెట్టి పంపును. వీరలకు నుండులిచ్చును. ప్రతి సంవత్సరము గృహచలయాత్రికులకు వారిలో అన్నపైకెత్తు ప్రసాదమును. లేకు మూడు సప్తాహములు చేయించినాడు. పొడిపంటలను బోలులేను. చాల మంచివాడు. నేను చెప్పిన సంగతివిని, నామెగమునకం గామయ నిటులు పలికెను:- బ్రే! నారాయణా! నీవు మనవంశమునకు ఆప్రతిష్ఠ చేదలచినావా? మీనాయన యెట్టిగౌరవము సంపాదించినాడో ఎరుగునా? కులద్రష్టుడవగునా? మన యూరిలో ఎవను క్రీస్తువులతో భుజించినారు? అని నుంచుకొనాడు. మంచి పనికాదు" అని నాయందగిడయతో చెప్పినాడు. ఈమాటలను నేను తూచి తూచి విచారణచేసినాను. నేనింత మీనకార్యమునకు బూరిలివా అని నా హృదయమును పరికించితిని. కాని, నా నిశ్చయము ముందును స్వాభివృద్ధియందును, దేశసేవ యందును కల అభిలాష ముందును ఆ హితోపదేశము కల మీనప్రసాదం.

మన దేశీయులభావమును కులమును పర మెంత వేరకరణము చేసికొనియున్నదో నైవాక్యము లొకింత సూచించుచున్నది. మనదేశములో కులము అను పదమునకు వివేకమైన అర్థము, నిగతంతైన అధికారము కల్పింపబడినది. ఇది పుట్టుకకు, గౌరవాగౌరవములకు, సంఘమునందలి స్థానమునకు నాగరికమునకు పరిమాణముగా నాడుచుచున్నది. ఇట్టి యర్థమును మన పూర్వులు కల్పించినారా? లేక మన బుద్ధి ప్రమాదముచే గలిగినదా?

కులము అనుపద గొప్ప ఆర్థికనిర్మాణము. ఇది ఆయా వృత్తులకు సంబంధించిన పెద్దకట్టది. పదునాల్గవశతాబ్దమున ఇంగ్లాండులోని "క్రాఫ్టు గిల్డు"నకును మన కులకట్టడికిని భేద మేమియు కనుపడదు. ఆకాలమున ఏవృత్తివా రావృత్తికి సంబంధించిన సంఘములను స్థాపించుకొను చుండిరి. సభ్యులు తన వృత్తియొక్క గౌరవము నితరులకు తెచ్చు నీలు లేదు. పెద్ద పెద్ద వృత్తులు కొన్ని తిరిగి యుపకాళులగు నీలిపోవుచుండెను. ఈ సంఘములు సుఖ్యముగా ఎవరవృత్తులను వారు కాపాడుకొనుటకును ఏకవృత్తిక సంబంధించిన వారందఱు నైకమత్యము కలిగియుండుటకును, స్థాపింపబడినది. ఇది ఆయుదునందల సంవత్సరముల నాటిక. ఇప్పటికిని ఐరోపాలో "ట్రేడ్ యూనియన్లు" అని పిలువబడు సంఘములున్నవి. ఇవి ఆయావృత్తుల నవలంబించువాఁడొక్క సంఘమును. వీరందఱు కృషీయులు. అనగా లేదా పాటననుచే జీవించువారు. ఆయనకు, తనయొక్క విద్యచేరిన, బుద్ధిబలముచేతను, ఆధునిక పరిశ్రమలో తన స్థానమును నిర్ణయించుకొని గలిగిరి. భవమున రెండు అధికార మో "హాల్" అను దానికిని అంత అధికారము సంపాదించుకొని యున్నారు. ఐరోపాదేశ వివిధమున మాదిపోయినది. మనమెప్పుడోటనే యున్నాము. మనకులము ఘనీభవించి పోయినది. మనకులము వృత్తికి సంబంధించియుండుటచే వివిధ ఆర్థికనిర్మాణ మని వృత్తుముగ గుఱచుచునే యున్నది. ఎంత గొప్పకట్టబాటైనను, పరిశ్చితుల ననుసరించి, కాలము ననుసరించి, మార్పుచేసినదియెడల ప్రభుత్వముగ నేర్పడకమానదు. సత్యముకట్టయేమైనను దానిగర్వరూపముమాత్రము ప్రజల భావముతో మార్పుచందుచుండును. కులప్రతిస్థాపన కర్తవ్యమహిమలు. వారికి కులముకలదా? జాతిమాన్యము కలదా? కష్టభేదముకలదా? వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యము నిరంధించిరా! లేదు. ముహూర్తకీ లేదు.

మహాబలు! లోకముయొక్క క్రేయస్థునకే పాటుపడినవారు. కాబట్టి వారిపై మనము దోషమారోపింపజాలము. వారెంత గొప్పవారైనను, వారితరువాతివారును, వారి యందలివాడే కానియెడల, వారి యభిప్రాయములు సరిగా గ్రహింపలేదుయెడల కీడు మూడును. ఎంతసత్ప్రతిష్ఠాపదమైనను వైకల్యము పొందకమానదు. అట్టివైకల్యము అర్హతయొక మైనా? ప్రజాశక్తిచే నైన సూచనలయను. లేక రాజకాన

నముచే నైన మాన్యమయను. ఈరెండును లేనివారికి సంక్రమించు అన్యములు ప్రత్యక్షములు. కులకట్టడి ఆచరణకు వచ్చి యెన్ని యోశతాబ్దములు కడచినవి. తుదకు మనమెల్లము దానికి దానిసలమై మారుచుంటిమి. ఇన్నిశతాబ్దములలోను దీనివిషయమై యోచనచేసిన పురుషుడే కనబడదు. దానివద్దకు పోవుటకే ప్రజలు భయపడుచుండిరి. ఇట్టి యంశకారమున నిరువురు మహాపురుషులుదయించినారు. ఒకరు బంగాళమున మతీయొకరు పాంచాలమున. వీరు మహాబుద్ధి కాలలు, దేశభిమానులు, వీరదర్శులు, ఇరువురును కులమును కొట్టివేసిరి. మన సంఘస్వరూపమును, సర్వాంగసుందరముగు భారతజాతియొక్క మూర్తిని గ్రహించిన ఆధునిక భారతీయులలో రామమోహనరావు ప్రథముడు. మన ఆంగ్లలలో వీరేశలింగము ప్రథముడు. వీనిని బ్రహ్మసమాజమునకు, హిందూమతమునకు. మనదేశ మెన్నటికైన వృద్ధిపొందవలయునన్న రామమోహనరావు చూపిన మార్గముకంటె నేలుగతిలేదు.

కులము పుట్టుకకు గాని గౌరవాగౌరవములకు గాని, సంఘమునందలి స్థానమునకు గాని, నాగరికమునకు గాని సరియగు పరిమాణముకాదు అని తప్పుకు కొలత. వృత్తినిబట్టి గౌరవము నిర్ణయింపబడుట మహాపరాధము. కులము ఆర్థికనిర్మాణమై నను తుద కది ఆర్థికసంపదకు ప్రతిబంధకమైనది. వృత్తినిబట్టి గౌరవాగౌరవములను నిర్ణయించుట సంఘమును గొడ్డలితో నరుకుటవంటిది. ఇతరులు నడికెను కొంతమేలే. మన సంఘమును మనమే హత్యగావించుచున్నాము. ఇది మహాదమ్యతము. కులము అనుదాని కలన మన దేశములో ప్రస్తుతము అభిలాష, ప్రయత్నము, అభివృద్ధి, సర్వము నాశన మగుచున్నది. అది విషవృక్షము. ఆ నీడ తిగిలి నంతనే సమస్తవాంఛలు మాడిపోవుచున్నవి. కులము గావించుచున్న విషాద హత్య ముందు, ఇతర హత్య లన్నియు నిస్సారమగుచున్నవి.

కులము వృత్తిని నిర్ణయించు నపుడు, గౌరవాగౌరవములు, హెచ్చు తక్కువలు నిందున కుండవలయును? మంగలిపని చేసిన అది మంగలి కులము. చాకలి పనిచేసిన అది చాకలికులము. పీఠల నూడ్చుపని చేసిన అది పాకీకులము. ఇట్లెన్ని వృత్తులూ అన్ని కులములు, ప్రతి కులమునకు చుట్టుపెద్ద జెయిలు గోడలు. తిక్కిన కులములనా రెండఱు కావలి. ఒకరి కొకరికి భోజనములు లేవు. భోజన సమయమున చూడగూడదు. కొందఱు దగ్గర కైనను రాగూడదు. ఇంత అన్యాయము లోకములో ఎచ్చటనులేదు. మన దేశీయు డింతపిచ్చివాడు గనుకనే ఎక్కడికి పోయినను గౌరవములేదు. మన మంచి సంఘము లోకులకు తెలియవుగాని మన గృహవృద్ధిద్రవ్యలన్నియు, మనలనుద్ధరించుటకువచ్చు క్రైస్తవబోధకులు మనమందఱము నీతిలేనిపక్షపులను, చాటుచునే యున్నారు. పరదేశములో నున్నవాడుతనకు సంక్రమించు అగౌరవమును సహించునుగాని, తనజాతియంతయు చూపింపబడినపుడు సహింపజాలడు.

వృత్తిభేదములు నాగరికమునకు గురుతులుకావు. గౌరవాగౌరవమునకు పరిమాణములు కావు. కోరికినితికి నిదర్శనములుకావు. అన్నివృత్తులు సమానములు, అన్నివృత్తులు గౌరవాగృహములు. మానవులందఱు గౌరవపాత్రులు, ఏమాత్రము ఆర్థిక శాస్త్రజ్ఞానము కలవానికేని మానవ సంఘముయొక్క సౌఖ్యమునకు, అభివృద్ధికి, సౌకర్యమునకు, కావలసిన పనులన్నిటిని ఒక్కరే చేయజాలరని వానివిభజనము ఆకర్షకమని తెలియక పోదు. దీనికి శాస్త్రము కావలయునా? నిదర్శనములు కావలయునా? అందఱును ప్రత్యక్షముగా చూచునదియే బండి మరద్యుతు కావలసిన వస్త్రబద్ధునియొద్దకు పోయెదము. చెప్పట కావలసిన మాదిగూడెమునకు పోయెదము. గోగము కచ్చిన వైద్యునియొద్దకు పోయెదము. పంటలు పండింపవలయునన్న నాగడ్డి, ఎడ్డు, ఎన్నియో సమకూర్చుదము. దీని అర్థమేమి? ప్రతివాడు వద్రంగము, చెప్పటకుట్టుపని, మంగలిపని, దట్టిపని, తాళిపని, నేతపని, అపరి యాపరి యెన్నిపనులుచేయగలను? ఇదిసాధ్యమా? ఇది సాకార్యమైనపనియా? కాదు-కాదు. ఆకాలము వాటిపోయినది. ఒక్కరే అన్నిపనుల చేయుట కష్టమని, అనుభవమువలన, మనపూర్వులు మన నిమిత్తమై చేసిన పరిభోధనలవలన, మన నిమిత్తమై పడిన కష్టములవలన స్పష్టమయినది. ఈవిభజనము పరస్పర సహాయము నిమిత్తము, సర్వస్వ వాత్సల్యము నిమిత్తముకాని, ఇతరులను త్రొక్కివేయుటకు, ఆలోచన లేనివారిని అణచినేయుటకు తెలివితక్కినవానిని, నశింపజేయుటకు కాదు.

సమస్తము తెలిసికొనగల అంగ్ల విద్యాభ్యాసకులే యీ పాడు కులభేదమును పోషించు చున్నారు. ప్రస్తుతపద్ధతి ప్రకారమిది జరుగజాలదు. మన దేశమునందలి అజ్ఞానమే విని కాటంకముగ నున్నది. నిద్రవ్యాపింపనిండు. కృషి, మూలు తమ స్వకృత్యములను గ్రహింపనిండు- మనదేశములో గొప్ప సాంఘిక నష్టము రాకమానదు. అంగ్లవిద్యయే ఆవిజమున నాటినది. మనదేశములు తెలివితగ్గవారే యైనవో, నీ సాంఘిక గుర్తితిని పోషింపదగదు. మన ఆంధ్ర ప్రపంచము భూలో పడియున్నది. పాపము! శక్తిర

పరిశ్రమచేసి జీవనముచేయువారు భాము చునుభ్యులము కాను నుకొనుచున్నారు. వారి ఆత్మగౌరవము క్షీణించినది. ఇక్కడ ఆమెకికాలో చూడుడు, కులభేదములేదు, హెచ్చుతక్కువలులేవు, ఎవనిబుద్ధికి, ఎవనిశక్తికి తగినవృత్తి వారకలంబింతురు. బి.సి. అను. వీరును ఆమెకికను విద్యాలయములలో, మనదేశములోవలె ఇంగ్లీషు, గణితము, చరిత్ర, నేదాంశము తరగము మున్నగు భాషాసంబంధముగు విషయములలోనే ఇచ్చుటలేదు. వద్రంగము, కమ్యూము, క్యూకసాయము, పశుపాలనము, కట్టుపని, పాకశాస్త్రము, వద్రకము, నాట్యము, గానము, చాకలిపని. తొంబదితొమ్మిది విద్యలనునే ప్రపంచమున ప్రోయుదురు. మనకు విద్యయనగా బి. సి. బి. ఏకాని వారలకు స్వగ్గములో తెలుపులు తెలువరు. ఆ అక్షరములు తగిలించుకొని లెక్కినవారలను మీనముగా చూచుట మిక్కిలి అయ్యత్నమైన పని. మాకాలేబిలో మనదేశమున బంగ్లాదేశుని వంటి పనిచేయువాడు మీటింగులలో సరిసమానముగా డిక్ యొక్క ప్రక్కనువెల్లి కూరుచుండును. ఇక్కడ నెవరినైనను సరే ఒరేయని, ఒరేయని పిలచినయెడల చెప్పవీరి తన్నుదురు. మంగలిపని చేయువాడైనను సరే; చాకలిపని చేయువాడైనను సరే, గవర్నరయిననుసరే, సమానగౌరవము. ఎందునకింత భేదము మనదేశమునకు. నీదేశమునకు మందలయును? మనకలనే వారికిని రెండుకాన్లు, రెండుచేతులు, ఒకకణ. మనదేశలక్షణమున, భూస్వామ్యుండినను, ప్రస్తుతము కృత్రిమాగ్రోహ్యోపకరణములేదు. ఎవడైనను మాటకు మాట చెప్పట బూతు, బండివాడు కొంచెము బిగ్గరగా మాటాడిన అది పొగరుబోతుడనము. అక్కడనుండి బండవాండ్లు పొగరుబోతులు. పొగరుబోతులు అని జరిమానాలు హెచ్చుచు. ఉపాధ్యాయునికి వ్యతిరేకముగ విద్యార్థులు మాటలాడుట అపరాధము. ఇట్లే అనేకవిధముల మనదేశమున మన సంఘ నియమములే మనలను భ్రష్టులుగ మోయుచున్నవి.

ఈదేశమునకు వచ్చుటకు ముంగొక బ్రాహ్మణున్నేమీ తుడు-నీవు వీరేశలింగము పంతులుగారినిగూర్చి వ్రాసినావు గనుక ఆయన నీకు కిఫారసుచేసివాడని చెప్పినాడు. అవునని సమాధానమిచ్చితిని. అదేవిధమున మీరుమాడ నీవు కులభ్రష్టుడ నైతివి గనుక మమ్మును కూడ చేయజూచుచున్నావా? అని చెప్పినను సంతోషమే.

మీరేమియునుకొనినను సరే కులముచేయుచున్న మంచి చెడుగులు విచారింపుడు. నే నీకాలవారణమంతయు ఆగ్ర్యలీల కమువ్రాసిన యొకకుక్కువలన జేయవలసివచ్చినది. ఆంగ్లోద్యమముకులభేదములను పాటించుటలేదని నానునవి. చండాలలైనను, కూద్రులైనను, బ్రాహ్మణులైనను, వైశ్యులైనను, కిరాతకులైనను, ఎవరైనను సరే. ఒక్కచేతాతి. అది తెలుగుజాతి. ఆంధ్రమహాజాతి. మానవజాతి. ఆంగ్లోద్యమము ప్రస్తుతము ప్రత్యేక రాష్ట్రోద్యమమిదనే దృష్టినిల్పినను, ఇతర సమస్యల నెదుర్కొనకతప్పదు. ఆర్థిక న్యాయముమీదనే, ఆర్థిక బలముమీదనే, రాజ్యాంగవృద్ధి యంతయు, నాధారపడియున్నది. మన ఆర్థిక వైకల్యములవలననే, ఇప్పటికి మనకు కుదురుబాటు కలుగలేదు. ఆంధ్రమహాజనరథవారి కులమును పదము నాశ్రయించియున్న అగౌరవమును, జాతిహీనత్వమును తొలగించుట మిక్కిలి న్యాయము. అత్యాకర్షకము ఈసమస్యను మన రయిలుచేలు, పాకకాలలు, స్త్రీలు, న్యాయస్థానములు, తీర్థయాత్రలు చాలకఱకు సులభము చేయుచున్నది. ప్రజల అభిప్రాయము క్రమముగా మారుచున్నది. మన పండుగలు, మనపర్వములు, మనతీర్థయాత్రలు, మన వనసంతృప్తిలు, మన దేవాలయములు, మన జాతరలు, భేదములను మాపి ఐకమత్యము, వాత్సల్యము, జాతియందు గౌరవము, పుట్టించుట ఏర్పరుపబడినది. దానిపేరున దీనిపేరుక మన సంఘమును బంధించి, క్షీణింపజేసి, నాశనముచేయుట చుర్రాభిమానముకాదు. ఎప్పటికో ఒకప్పటికి మనదేశమునందలి కులభేదములను నిర్మూలము చేయక తప్పదు. చేయక తప్పదు. అవి మెడకు ఉరి. ఈ ఉరి త్రాడుల నెంతకీ ప్రయముగా తెంపిన అతిమేలు. అంత ప్రజలు సంతోషించెదరు. దీనికి అగ్రవర్ణములవారును, తిక్కినవారును మార్గము చూపక తప్పదు. ఆయాకులముల వారి ఆత్మగౌరవము వృద్ధిచేయక తప్పదు. ఆత్మగౌరవము సహ్యాహ నాస్త్రమునంటివి. పడిపోయిన మనుభ్యులను లేవనెత్తు భారము వహింపకతప్పదు. కృష్ణాక్షబ్బు, సోమలేక్షబ్బుల వంటి క్షబ్బులసభ్యులు, పట్టణములోని కూలీలను, చాకలివాడైనను, మంగలివాడైనను, పల్లెవాండ్రను, ఏవృత్తి వారైనను సరే పిలువనంటి, వారలచే నిరొదములు జరిపించి, వారలకు వినోదములు చూపించి, వారలకు ఆరోగ్యపద్ధతులు బోధించి, పరిశుద్ధమగు దుస్తులను ధరింపజేసి, వారివారి పనులకు కావలసిన మంచి పనిముట్లను తెప్పించియిచ్చి వారును మన భ్యులే యనియు, వారును గౌరవమునకు పాత్రులే యనియు కులము లన్నియు మనదేశమునకు అలంకారములనియు వృత్తులన్నియు సన్మానాన్వితములనియు, చూపుటయందే ఆంగ్లరుల బుద్ధికుశలత కాగ్నిదక్షిణత, రాజనిర్వాహకసామర్థ్యము. న్యాయశీలము ఉన్నవి.

వరకులములు

పాశ్చాత్యుల అభిప్రాయములు.

మేరీ జేను కన్యగారు

హిందూదేశములోని బాలికలు తమ షెలిమిక ట్రైలతో సంతోషముగా నాడుకొనుటకు మారుగ విచారపూరితమానసములతో గానవచ్చుచుండురు. ఏ పల్లెయందైనను, పాతకాల నుండి వచ్చు బాలికలను చూచినయెడల, అందు తల వంచుకొని, యీడునకు తగని విచారము ననుభవించు బాలికయొక్క తేయైనను తప్పుకానవచ్చును. ఆమె వెంట వారిగృహమునకు బోయినను చూసంత ద్వీగుణిక్య మగును. ఆమెకు పది, పదునొకండువత్సరముల వయసు మాత్రమే యున్నను, రెండు సంవత్సరములకు పూర్వమే ఆచారవిధి ప్రకార మమెకు వివాహము జరిగింపవలసియుండుటచే నటు జరిగింపకపోవుట యామె తలదండ్రులకు మిగుల దుఃఖకరముగ నుండును. కాని వారు ధరితులుకారు, వరుస కీయకలసిన కట్టుముల సుసంగజాలరు. పింగళ దేశమున ఆంగ్లవిద్యార్థికులగు యువకుల నేకులు గలరు; పరిపాలనాధికారి మును పాగ్గానవలయు నని కోరుచు, హైందవభూమి సాటి దేశములలో మేటిగాంచవలెనని వాంఛించు మహావీరులు నేకులున్నారు. కాని యీపనికి నైకంటి కన్నీరు, భారతమాత ఆంకతలమున బడి, యెన్నటికిని తుడిచివేయ నసాధ్యమై, మిగుల విషాదదాహక మగును. ఒకకన్యయొక్క విచారమును తొలగింప నశక్తులగు భారతీయులు రాజకీ యాంగ్లేజము చేయటస్థిగ్గుచేటు. హైందవతయు, యావనతయు నగు ఈ కన్నె, ప్రాచీనములయందు సంతోషముగ బాల్యవృత్తగడపునవయును, విచారగ్రస్తయు, మిగుల వనట సుందరలని వచ్చినది. ఆక్కటా!

ఇంటిలో నొకమూల ఈమెకంటి మొగమునకుచేతులబడ్డపెట్టుకొని, తనదురదృష్టమునకు గుండుచుండును. నురియొక చోట నీపెట్టి విచారించుచుండును. ఇందులకు కారణము ఈకన్య తలదండ్రులు వీడవారు; పిల్లకు, వివాహము చేయవలసిన కాలము వాటిపోవుచున్నది. కన్నె తరుణము స్కూలాలకు వున్నది. ఎందరో రాజనీతిశాస్త్రజేత్రులందఱ, స్నేహలత యను వంగదేశపుకన్యక కిరాననాయిలు వేసికొని ప్రాణత్యాగము చేసికొనినది. ఈమె వివాహమునకు వరుస కీయకలసిన కట్టుమునకు ఈమెకంటి తనయింటిని క్రయింప నిశ్చయించుకొనెను. ఈమెకు విద్య గలపుడు సోదర లనేకులు గలరు. తనతోడనే తనపుట్టినింటివారు కుడుకూట లేకుండగ పోవుట కిచ్చగింపక, యీమె ఆత్మహత్యగా విచుకొనుటకు సాహసించినది. ఈ స్నేహలతావిషయ నాటక మింటింటి ప్రదర్శింపబడవలయు నని మీ అభిప్రాయమా? ఇట్టి సమయమున, యుత్సాహపూరితులగు యువకులు కట్టుముల కొనవని ప్రతముకులూని, దేశదేశ గానించుట చుట్టము.

ఇట్టి విషాదకీర్తనలను గాంచిన వారి కెల్లకరును, పింగళ దేశము రాజకీయ విషయములలో వెనుకబడియున్నదని తోచకపోదు. బాలిక వివాహిత కాక పోవుటకు దారిద్ర్యమే కారణము. అట్టిసమయమున, పడరాని పాటుపడి, ధనము నేకరించి యామెకు నెండ్లిచేయ యత్నించుటగంటే, ఈమెకు స్వాతంత్ర్య దేశసోపాధిని గల్గింప నహంకార గు విద్యను గల్గించుట తలదండ్రుల విధి. కాని యిది ఆదర్శప్రాయముగనే యున్నది. ఎప్పుడో ఆశయముచే కూగనో నిశ్చయముగ చెప్పట అసాధ్యము. హిందూదేశమున క్రమక్రమముగ విద్య విరివిగ వ్యాపించుచున్నది. కాని బాలికల కన్యములు మాత్రము తొలగకున్నవి. బాలికల దుఃఖము మిగుల దుఃఖము. ఇట్టి దుస్థితికి హిందూదేశము తీరవాని యగుచున్నది. ఇట్టి అనాగరికతా నూచకమగు ఆచారమును రూపుమాప ఈ దేశమున నన్న ఆంగ్లేయులు యత్నింపవలెను. కాని, వారి విషయములను గమనింపకు. ఇండియా దేశమున విద్యాభ్యాసము ఉద్యోగముల కొరకే చేయవలయున్నది. పట్టపక్షితుండు కృతార్థులు కాకాలనివా కనంభ్యాకులుగ నున్నారు. నీరు విద్యాధికులగ పరిగణింపబడుచున్నారు. కాని, యిట్టివారి క్రూరాచారమును విడిచి, దానిని రూపుమాప సాహసించలేకున్నారు. కాని, బాలికలను చాలకాలమువరకు అవివాహితలుగ నుండుటకు తగిన చిహ్నములు కానవచ్చుచున్నవి. ఈమె గాచార మడుగంటు గుడినములు సమీపించుచున్నవని తోచుచున్నది. ఈవిషయమున ఆంగ్లేయులు మిగుల కార్యదీక్షతో

ఆంధ్రరాష్ట్రము

నెల్లూరు రెడ్లు

నాచే "ఆంధ్రరాష్ట్రము - నెల్లూరు రెడ్లు" అను పేరుతో ఆంధ్రప్రదేశ్ ద్వైవిధిక జూలై 5 తేదీ పత్రికలో ప్రాచుర్యమున వ్యాసమును దాని విషయమై అదే తేదీ పత్రికలోనే వారితే ప్రకటింపబడిన ప్రధానవ్యాసమువద్ద లోకవృత్తముక్తింద ఆపూర్వ వ్యాఖ్యానమును ఆపత్రికాపాతకుల కెల్లకరును విదితమే అయి యుండవచ్చును. దీనిని చదివిన నేను ఆపత్రికకుగల రుద్రాన్వేషణ బుధికుశలతను గూర్చి కొంచెము నివేదింప బానుకొనవలసి వచ్చినది. 1వ తప్పు ప్రత్యేక రాష్ట్ర మనసములేని వారు దూరదృష్టి లేనివారట. నేను వారిని దూరదృష్టి బాధిగా లోపముగలవారని నావ్యాసము నందు నుడిగియుండలేదు గాని ఆ పుట్టో దూరదృష్టితో యోచించుటకు గూడిన ధ గాదంటిని. దూరదృష్టితో యోచించితే యని యందము, అట్లులేన వారి యపూర్వవాదములు ఇతరులకు బోధపరచి వారిని సక్రమమైన మార్గమున ప్రవర్తించునట్లు జేయరాదా? "విశాఖపట్నము ముఖ్యపట్టణమైన ఏనుకకాల్లు వచ్చుననియు బెజవాడైన అధికోష్ఠమనియు చెప్పబట్టణమైన బుడ్డలు దిగుననియు" ఈ మొదలగు గొప్ప అపాహుకరములగు కారణముల చెప్పి సంతసింపుటయు దూరదృష్టిగల యోచనయా? పన్ను లధికములగునని సహేతుక కారణముల వివరింపక "పన్ను లధికములవును మీరు మాలో చేరుడు" అని అపాహుకరల చేరదీసికొనుటయు ఇతరులను ఇవ్వము లేకపోయినను ఇతర కారణములచే నిర్బంధించుటయు దూరదృష్టిగలవారి యోచన కాబోలు? ఇతర కారణము లేమైన యున్న వేమో గాని యీకిందితో కారణములచే వారి వాదము స్థిరపడ జూచుటవలన, వారికి సహేతుక కారణములు లేననియు వారి నిర్బంధము వారి వాదమునే మీరు మిక్కిలి ఖండించుచున్నదని ఎల్ల రెండుగనిరి గాను. పోనీ! పన్నులధికములగునని వారు విక్రమముగా నిరూపింప జేయజాలరని ఆంధ్ర రాష్ట్ర మనసము లేదని జెప్పవచ్చు ప్రామాణికతయను వైకములుగా మార్పబారు ఆంధ్రప్రదేశ్ పత్రికయైనను నిజమైనకారణములన్న వెల్లడిపరచి పుణ్యము గట్టుకొనరాదా? వాగాడందరముల చూలవాడుటతో కార్యము ముగియవలసి తలచుట వెల్లెత్తవని నాయభిప్రాయము. 2వ తప్పు స్వభావితైషవశ్యముల నా నేపితకాయ వ్యాసము సంపాదించు చున్నదట. నావ్యాసములోని ఏమాటలు ఏవిషయము ప్రకాశవారిని నీకాయ ఏమనలే నున్నట్లు తలంపునకు చెప్పిరివనునంకటమున నోచినవో నారు నిక్కముగ స్ఫురించుటలేదు. ఇక

వృద్ధిసలుపకలెను. శ్రీవిద్య విరివిగా వ్యాపింపని భారతదేశము, బాల్య వివాహములను చేయుట ఆచారము. కాని, వరుసకు కట్టు పొందుల కయకలెను. బహుశః వరుస ఇందుమూలముగ నరయాత్రను గమనముకు ప్రథమ ప్రయత్నములు సులభముగ చేయవచ్చునని కాబోలు. కాని, బాలికకు త్వరలో వివాహము చేయవలయు ననియు, వరుసకు కట్టుము నీయవలయుననియు, ఈమెకంటిని బాధించుట యెందులకో తెలియరావచ్చును.

కన్యాశుల్కము.

మలచాగలో బాలికలను విక్రయించు నాచారముకలదు. వరుస కన్యకయొక్క తండ్రికి కొంత ధనమును నిచ్చి భార్యను కొనెను. మరియు, యీమెరాచారమునకు, వృద్ధులగు వారలకు పనికి నైలరిచ్చి వివాహముచేయు ఆచారము ప్రబలుచున్నది. వీరికి రెండవ నెండ్లియో మూడవ నెండ్లియో గానవచ్చును. కాని, వీరికితగిన భోజనసదుపాయములను చేయుటకుగాను పనికిల్లలను నీరివాత నేయుట తలపించుచున్నది. ఇట్టి వివాహములలో, యావనతయగు బాలిక మిగుల వృద్ధులకు భర్త యందు ప్రేమనూపకపోవుట సహజము. కాని యింటివద్ద మతనియనుములను బాలికల లవదజేసికొనుటచే వృద్ధులైనను తమధర్మలయెడల పతిధక్షిని వృత్తపరచు చుండురు. కాని, వీరికి సంసారములు కలుగవని నా అభిప్రాయము. కాని యిప్పుడు ఈ విషయమై కొంచెమాంగ్లేజము కలిగినది. కాని మిగులశ్రద్ధతోపనిచేసినగాని లాభములేదు. మాటలవలనన, ఉపన్యాసములవలనను కార్యములేదు. మాటలు కార్యరూపమును దాల్చవలెను. దురాచారమును మొదలంటి రూపుమాపకలెను. బాలికల దుఃఖముల సంతము నొందింపవలెను. ఈవిషయమున హిందూముఖాడ శ్రద్ధతో పనిచేసినయెడల, త్వరలో కార్యదీక్షియగునని నయ్యక కలదు.

వ్యాయమును యోచింతము. శ్రేణాభిప్రాయములున్నంత నేవైషమ్యములే కలుగునో గోచరింపకున్నది. భిన్నాభిప్రాయములు ప్రబలి నంతనే సావకాశముగా ఉధయపక్షముల వారును ఒక్కచో చేరి చర్చించి వ్యాయముగా తేలిన విషయము ననుసరించి నడచుకొనిన బాగుగాని ఉపరక వైషమ్యములు పూనినవో కక్షలంతయనా? ఇట్టివి ఏమియు సంభవరకును మనలో కేమియు లేనని యెంచెద. ఇట్టి సమయములో బ్రాహ్మజేతర కల్పతరువని చెప్పబడు ఆంధ్రప్రదేశ్ పత్రిక వైరములు కాపునంపును నందు వెంపొందింప బానుకొనినదిగాబోలు! కాకున్న యీవ్యాఖ్యానమైన యీమా ఎట్లు తోచినదోదూరమాప్యము. మనరెడ్డిలకు లెక్కలేని ఇట్టి చెడ్డయూహలకు తమ నిక్కల హృదయములయందు పోటిచ్చియున్నను, ఇక్కడలది యున్నను, అందు నాతప్పేమియు నుండదని తలచెద. అట్లే తెల్పుచున్నాడను, లోకములో చిన్నతనమున బిడ్డలు కోపము వచ్చివచ్చును వెద్దవారి నేమియు ననజాలక ఏడ్చుట గృహము. అట్లే మీరు కారణమును జూపలేక తోకకాలిన పిల్లవలె గంతులికుచు వైరములు బూనిన నేనాదాని కుత్తరవానిని? బాగున్నది ప్రకాశికాపత్రిక యీమా! 3వ తప్పు. స్వభావత్యుద్ధరణ విషయముల జోక్యము కలుగజేసికొని అభిమానము సంపాదించవలయునట. జోక్యము గలుగజేసికొనగూడదని ఎవ్వరైన ననసాహసింపగలరా? స్వభావత్యుద్ధరణమున కనువగు కార్యముల ప్రవేశించి పనిజేయుటకు ప్రకాశికయొక్క సలహా లేకయే ప్రతి రెడ్డియు పాటుపడవలయుననియు అది వారి విధియనియు ఎల్లరతోబాటు నాకును విదితమేగాని ఎవరి యభిమానము సంపాదించవలయునో నాకు తెలియకున్నది. ప్రకాశిక తెలుపగలదా? ఆంధ్రరాష్ట్ర మన సమస్తదేశమువారి యభిమానము గాబోలు! లేక యభిమానము సంపాదించుట గాని రెడ్ల సంఘాభ్యర్థికి తగినమట్టునైన పాటుపడవలెను. కూడదు అనియైన యుండవలె వీరి యభిప్రాయము. ఔరా! అభిమానము సంపాదించుటకు పనిజేయుట!! అది స్వతంత్రవ్యక్తిత్వము లేనివారు చేయవలసినపని ఇదియేనా వారికనుమైన యాంధ్రరాష్ట్ర విముఖత్వమునకు కారణము. 4వ తప్పు. రాజకీయధర్మములకు సహితము దుర్బేద్యమైయున్న రాష్ట్రసమస్యలో నేను పాల్గొనక - తిగిదీసిన దొంకకడలు"నను సామితను సాగ్ధకపరుపవట్టట. ఔరా! పహాపదేశ పొండిత్యము. నేనుదానికి తగినవాడకానని ప్రకాశిక తలంపుగాబోలు. మంచిది. ఇందుకుతగినవాడ సేగలను ప్రకాశికముందుగా ప్రకటించి యుండియుండిన వాడుగానందరా? ఎవ్వరుతగురు? ఆంధ్రరాష్ట్ర మనసము లేదనవారు మాత్రమేగాబోలు. లేక గొప్పపేరు మోసినవారు మాత్రమేగాబోలు. ఇతరులెవ్వరు అందు ప్రవేశింపరాదా? అట్లేనన్నప్ప వారి యభిప్రాయములు మాత్రమేచాలవా? సభలచేయట నిర్బంధ సమ్యకుల వైకొనుట ఏల? ప్రకాశిక ప్రాసిస్టు రాజకీయ విజ్ఞానభారేయు లగుట ఎట్లు? ప్రవేశము గల్గించుకొనకుండిన విషయము గ్రహించుకొన గల గుణమా? ఇట్టి వద్ద ఆదువారితో గచ్చ కాయ లాడుచుండిన వై జెప్పిన భారేయుల గురు చేయె? లోకమున పుట్టుకతోనే మహనీయులై పుట్టుట స్వభావముగాగునదా? నీక్కులొక యాత నేర్చుకొనుట మిక్కిలి యస్పృహము. మరియొకటి, ఒకరి కత్తులెట్లో వారిశకుల కట్టు అను నానడి గలదుగదా! అందువల్ల నీసలహాను నెమగూడ ప్రకాశిక కిందియ్యవలసినవచ్చుచున్నది. రాష్ట్రవిషయమునకు గొప్పరియలోకప్రఖ్యాతిగాంచిన మహనీయులకు గూడ అదకదుర్బేద్యమైన స్వరాజ్యాంగ్లేజనమున ప్రకాశిక పత్రిక ప్రవేశించి పాల్గొనుట ఏలకో? తాటప్రయమ నహించి బ్రాహ్మణ్య సంఘవిషయమున మాత్రము శ్రద్ధగహించి బాటుపడిన తృప్తిగా నుండుగదా! ఒకరిని భూషించి ఒకరిని రూషించుటలో అభివృద్ధి కై పాటుపడు పత్రికలకు వ్యాయము గాదు అందరిని సమదృష్టితో చూడవలయును. ప్రస్తుత మెవనికి వచ్చినదానిని వారుచేయుచున్నారు. అనవసర వ్యాఖ్యానము లక్కలేదు. ఇక దీగ దీసిన దొంకకడలువని దానికి పత్రికవాడే విచుర్కింపవలయు. అట్లుచేసిన నే వాగు. పిన్నలారరెడ్డి సోదరులగా! చూచితిరా వ్యాయ మెట్లున్నది? వారు : గు సహేతుక కారణములతో ఆంధ్రరాష్ట్ర మనసము లేదని దృఢమైన వ్యాయమైన నిరూపణ జేయువరకు వారిని మీరు నమ్మకగు. నిజమును సాధధానమునకులతో యోచింపుడు. వైమాటలకు మోససోకుడు! మీ దృఢమైన ఆతంతృత్వ విరుద్ధముగా ప్రవర్తింపకు. వైషమ్యములు నచ్చునట కట్ల, అదిగలుగుటకు వీలు, కారణములు లేవు. పత్రిక ప్రబోధించిన జేమైన గలిగిన నవి దూరదృష్టిగలవారి నేమియు చేయవు అని నా నమ్మిక. ధర్మోరక్షకులు.

దక్షిణ ఆఫ్రికా వ్యవస్థ.

పోలకు గారు.

ఈ నెల 4వ తేదీన మరాటిపత్రికా సంపాదకులు పోలకుగారిలో సంభాషించిరి. దక్షిణ ఆఫ్రికాలో భారతీయుల స్థితి మున్నగు విషయములను గూర్చి పోలకుగారికి తెలియజేసిరి.

దక్షిణ ఆఫ్రికా యూనియనుయంగు చేరిన యధిపతీన ములలో కేపు అధినివేశము హైందవులయెడ నుదారభావ తోడను, ప్రీట్టోరియం లెక్కలకు భావముతోడను ఒప్పుచున్నది. కేపు అధినివేశమున హైందవులకు యూరోపియనులలో సమముగా పాఠశాలలు మాన్యుటను, ఒక హైందవు డిప్రడెంటును మ్యూనిసిపలు బోర్డు సభ్యులుగా నున్నాడు. మోమోటము లేకయుండిన నీత దృఢత్వపరుడనియుండెడివాడు.

వర్తకపు లైసెన్సుల విషయమున ఆఫ్రికాప్రెమియల యందు భారతీయులకు చాలవరకు చిక్కుగలుగుచున్నది. కొద్ది లైసెన్సులు సాధారణముగ లభ్యముకావు. ప్రాతలైసెన్సు దాగ్లకు మరల ననుమతియొగలుగుట, ఒక వ్యాపారమునందలి లైసెన్సు రద్దుచేసి యింకొక వ్యాపారమునకు నెలపు నెనుగుట కష్టమైనది. కొన్ని కొన్ని లైసెన్సుల నెనుగుటయం దిటీకల ప్రాప్తిపాపాలలోని పురపాలక సంఘములకు నాతనాధికారము లియుండినది. ఈ యధికారముల వలన భారతీయుల వర్తక వ్యాపారముల కధికమగు నష్టము గలుగుచున్నది. చిట్లక వర్తకులగు యూరోపియనులు తదితర స్వల్పవర్తకులు భారతీయ వర్తకులతో పోటీగలిగి, వారలకు లైసెన్సుల నిలుచుచున్నారు.

గాంధీగారి నెటిల్మెంటులో వర్తకపు లైసెన్సుల విషయము స్పష్టముగ నుదహరింపబడలేదు గాని హైందవుల సహజముగా మాన్యులను వర్తకము గూడదని వాదపరిష్కారమున వివరింపబడెను. ఈ లైసెన్సులలో బోక్సముకలుగజేసి కొన యూనియను దొరకనువారికధికారములేను. బోక్సము కలుగజేసికొను నధికారమున్న స్థలముయం దట్టి యధికారము రాష్ట్రాధికారిని వ్యాపకవర్తమువారి కేమైయున్నది.

గాంధీగారి పరిష్కార మన్ని రాష్ట్రములకును వర్తింతును. ఈ నెటిల్మెంటులోని యంతయు లన్నివోట్లకు ఆదరింపబడి, సంపూర్ణముగ నమలు జరుపబడుచున్నది. కొన్ని స్థలముల యందలి యధికారుల యని వేకమునలనను, నెటిల్మెంటు విషయములను యూనియను దొరకనువారు క్రమముగ బోధపరచుకొనక పోవుటవలనను, వాటి నమలు జరుపుటయందు కొన్ని చిక్కులు సంభవించుచుండెను.

హైందవులకు రాజకీయ నియోజన స్వాతంత్ర్యము లేదని 1896 నుండి నేడు దొరకనువారు కాసనమున రిందుచు వచ్చుచున్నది. నియోజన స్వాతంత్ర్యమున బోక్సము కలుగజేసికొనవలసి హైందవుల కభ్యుదయిచ్చిరి. అయినను, హైందవుల స్వాతంత్ర్యమును భంగపరచు 1905 సం॥ మున ఎట్టి ప్రభువు మంత్రిత్వకాలమున, యత్నములు జరిగినవి. సామ్రాజ్యపు దొరకనువారు రామోదంపంతున వైయర్నును తీవ్రపరిచావు. వర్తమానున నియోజక స్వాతంత్ర్యమున్న వారికే యట్టి స్వేచ్ఛ నుంచుటకును, ఇతరుల కా స్వేచ్ఛ నిట్లు వై నొనగొందుటకును, భారతీయుల నెవ్వరిగాని మ్యూనిసిపలు సంఘసభ్యులక నెమ్మొనగొనుటకును ప్రస్తుతపు చిక్కుకాసము నూచించుచున్నది.

ఇటీవల బాన్సుబర్గలో నొక దొరగారు భారతీయులను మొకటి ప్రాముఖ్యమునకి త్రోసివేతుగా, భారతీయులకు నేల గూలి మరణించెను. బాన్సుబర్గ హైందవులకు ప్రాముఖ్యము నెక్కుట కధికారములేను. మా సాత్విక నిరోధ నోద్యమ సంతకమున నిట్టి కేసు నొక దాని ప్రధాన న్యాయస్థానమునకు గొంపోయి, భారతీయులు ప్రాముఖ్యము నెక్కువచ్చునను తీర్మానమును బడనీలిమి. సామ్రాజ్య యూరోపియను లుద్రేకులు గాకుండుటకై బండి వ్రేనను, వెనుకను భారతీయులు కూర్చుండవచ్చునని రహస్యపు ఏర్పాటు జరిగినది. వైరి వివరింపబడిన యక్రమము సామ్రాజ్యపు యూరోపియనుల ద్వేషభావమును నూచించుచున్నది. దోషిని కక్షింప దొరకనువారు చర్య జరుపుచున్నారు. కాని యీ యక్రమమునుబట్టి యూరోపియనులందరును, భారతీయులయొక్క యిట్లైన రిందుచుండిన తీరంపరాదు. వర్తమానున నటు వసిించియుండు భారతీయుల నాదరించుచుండిన యూరోపియనుల నేకుటలన్నారు. భారతీయు లింకను ఆఫ్రికా దిగుమతి చుకుట్టుభయమును నుభవింపరు.

ప్ర॥ యధ్యక్షులమున హైందవ యూరోపియనులతో ములయనోద్యమ సంబంధములయం దెట్టి మార్పున కలిగినదా? ఉ॥ హైందవు లీముద్రసముయమున నూతనముగు చిహ్నులు కల్పింపక తమకు సాధ్యమైనంత సహాయ మొనరించిరి. స్వచ్ఛంద పటాలముల గొన్నిటి నేర్పరచి తూర్పు ఆఫ్రికాకు బంప నానేలలకు నుత్కృష్టమును సేవ యొక్కినవి. ఈ నిగ్గుంధము, యీ నేలలు అచటి యూరోపియనులను హర్షింపజేసినవి.

ప్ర॥ ఆఫ్రికా దేశముల స్థితిగతు లెట్లున్నవి. ఉ॥ వీరలకు ప్రాచీనముగు నాగరికత లేదు. ఇప్పుడిప్పుడు జనసముహమున జ్ఞానోదయ మగుచున్నది. వీరలో గొందరు వ్యక్తులకు విశేషముగు సామర్థ్య మున్నదటను సందేహము లేదు. దేశీయుల పాలనమునకు సుబంధించిన రాజ్యాంగ విధానము ప్రత్యేకముగ లేదు. వీరల యాచారములు మున్నగు వానిని పరికింప శ్రద్ధ దీసికొనిన వారు కానరాదు.

ప్ర॥ ఇటీవల దక్షిణ ఆఫ్రికా యందు ప్రకటితమైన ప్రజాపరిపాలన భావమునుగూర్చి మీరేమి చెప్పెదరు?

ఉ॥ ఈ భావము దెచ్చివారిలో భాగ్యహైస్యముగు తెగల యంగు వ్యాప్తము కావచ్చును. అట్టి వ్యాప్తివలన కష్టములు ప్రాప్తింపగలవు. ప్రజాపరిపాలన భావము సహజము గనునదిగాక తెచ్చిపెట్టుకొన్నది. వర్తమాన కాలముననే దెచ్చివారు రాజ్యాంగ విధానమునందలి పాల్చిను సామర్థ్యముకలవారై యున్నారు. దక్షిణ ఆఫ్రికా రాజ్యాంగ విధానము నే గాక సామ్రాజ్య మహాసభ ద్వారా సామ్రాజ్య రాజ్యాంగవిధానమును గూడ దిద్దుకొన వీరి కధికారము లభ్యమైనది. కనుక వీరి కసంతృప్తి నొందవలయును. బోధా, స్పృహ, నేనానల నేన యుత్కృష్టమైయున్నది. హైందవులకన్న తమ దేశీయులే వీరి కధికారము గలుగజేసిరి. యధ్యక్షులమున భారతీయుల కాంతముగ నుండిరి.

ప్ర॥ భారతీయుల విద్యాస్థితి యెట్లున్నది?

ఉ॥ హైందవుల విద్యాసహస్య చాల ఆత్రము. కలుగజేయుచున్నది. భారతీయులు విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షలకు వెళ్ళుచున్నవారు కళాశాలలయందు చేరనీయురు. కనుక వీరు యింటియొద్ద చదువుకొని పరీక్షలకు వెళ్ళవలయును.

అధినివేశనోద్యమలకు భారతీయులు కొందరి కిటుకువచ్చి విద్యాభ్యాస మొనర్చి, స్వదేశమునకరిగి తమ సోదరుల స్థితిగతుల సభివృద్ధిచేసిన యుత్కృష్టముగ నుండును. నిధులను, వేతనములును మున్నగు ఏర్పాటుల నొనర్పవలసి యుండును గాన వ్యయప్రయాసము లధికము. అయినప్పటికిని యీ విధానము నమలులో బెట్టిన లాభ ముండవచ్చును.

దక్షిణ ఆఫ్రికా యందు లక్షవివిధ వేలయంది హైందవులున్నారు. ఆ దేశమునందు వీరి స్థితిగతుల, వీరు మాత్రమై వ్యర్థము, నిర్మాణ సామర్థ్యములపై సాధారణముండును. కాని వీరి ఇండియా ప్రజల సహాయప్రోత్సాహము లభ్యమవ్వకము. ఇండియా దొరకనువారు సామ్రాజ్యదొరకనువారు గూడ దక్షిణ ఆఫ్రికాలోని హైందవులకు నోద్యమట ఆగత్యమైయున్నది.

భరతఖండము-పార్లమెంటు సభ్యులరంధ్రము.

హిందూదేశ పరిపాలనా సంస్కరణములను నిరూపించుటకు పార్లమెంటు సభ్యుల మొక సంఘముగ నేర్పరుచుట శ్రేష్ఠతమ మని అనుభవజ్ఞులగు భారతీయులు కొందరు తలంచుచున్నారు. ఈ విషయమును ఇండియా మంత్రిగా రాజ్ లోచించుచున్నానని లండను నుండి విషయముల నెరింగిన యొక విలేఖకుడు టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా పత్రికకు వ్రాసినది తెలుపుటకు చాల సంభవించుచున్నాను.

“ఈ విషయమున పరిష్కార మాలంబించుచు గాన వినిగి గూర్చి వివరించుట సముచితము. హిందూదేశ ప్రభుత్వ విధానమును గూర్చి ఆలోచించుటకు పార్లమెంటు ప్రభువుల ప్రజల సభలలోని సభ్యులతోగూడిన సంయోగ సంఘమును ఏర్పరచుటవలసి కొందరు ఛేంబర్లను గాక సలహా మొసంగిరి. బరిష్కరి విధిసంస్కరణవిధానములను చర్చించి దొరకనువారు వారికి తెలుపుటయే ఈ సంఘమువారి పని. హిందూదేశ స్వపరిపాలనమున భారతీయుల కధిక స్వాతంత్ర్యముల నొనగుట చాల విషయ మగు విషయము గాన కాశ్రయద్రవిధానము నందు సంపూర్ణముభవము గల పార్లమెంటు సభ్యులే అందుల కర్హులనియు ఇరుసభల సభ్యులును కలసి కాంతముతో నాలోచించి భారతీయు లాతురతతో కోరుచున్న విషయములను పరిష్కరింపవలెనని వారు నూచించిరి. కాంగ్రెసు మోక్షము లీకుల వలన నియోజకులగు భారతీయులకు లాంగ్ దేశమునకు రానున్నారు గాన వారు భారతీయప్రాముఖ్యమును స్పష్టపరచు గలుగుదురు. అటు పంపబడెను భారత ప్రతినిధులు పార్లమెంటు సంఘముతో నాలోచించుటకు వీలగునట్లు సంయోగ భారత సంఘము (కాంగ్రెసు, లీగు) వారేర్పాటుచేయవలెనని దొరకనువారు వారు కోరదగునని నూచింపబడినది. దీనిని గూర్చి ఛేంబర్లను గూర్చి శ్రద్ధతో నాలోచింప బూనిరిని ఆతడు వ్రాసెను (ఇండియన్ సోషలు రిఫార్మరు).

జమీందార్ల ప్రకటన పత్రము.

మా॥ కే. ఆర్. వి. కృష్ణరావు పంతులుగారు.

కాకినాడనుండి పోలవరము జమీందారు మానసియులు కే ఆర్. వి. కృష్ణరావు పంతులుగారికి వ్రాసిరి:-

హోమయ్యలు విషయమై కొందరు జమీందార్లొక ప్రకటనమును వెలువరించియున్నారు. కర్నూలు మండల సభాద్యక్షులను వహించి సభయందు హోమయ్యలను క్షామించుచు, ప్రజల అసమితియందు చేరవలసినదని నేను హెచ్చరించినటుల వై పత్రమున వ్రాయబడినది. కర్నూలు సభయందు నే నొనర్చిన యుపన్యాసమును పరిశీలించిన యెడల ప్రకటన పత్రము లోని యంతయు లసత్వములని స్పష్టమగును. దేశీయులకు రాజకీయ స్థితిని విచారించునపుడు హోమయ్యలు, అసభికార సభ్యుల విన్నపము మున్నగు వానిని వివరింప విధయయ్యోగం గత సంవత్సరమున వ్యక్తులును, సంఘములును, సంస్కరణ విధానముల నూచించియున్నవి. ఆ నేకుల నేకములగు నూచనము లొనర్చిరి. దేశీయుల నూచనములను చర్చింపవలెనని గనుక నా యధ్యక్ష కోపన్యాసమున వీనినిగొట్టి నెత్తుకొనవలసి వచ్చెను. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యములోని రాష్ట్రముల కన్నిటికిని ప్రాతినిధ్యమును సామ్రాజ్య ప్రతిసంఘ మొకటి కావలెనని అపుడు లండను నగరమున జరుగుచుండెన అధినివేశన మంత్రివర్గ సభయందు వాదించబడెను గనుక యధ్యక్షునకు పూర్వమే, హిందూదేశము చాలకాలమునుండియు వాంఛించియున్న విషయములను నాయుపన్యాసమున పొందుపరపవలసి యుండెను. కాంగ్రెసు మహా మృదీయ మహా సభల ను మతింపు విధానము నే, స్వరాజ్య సమితి యామోదించుననియు, వైసభ లామోదించు విధానము అసభికారసభ్యుల విన్నపము ననుసరించి యుండుననియు, యధానంతర సంస్కరణకాండోళనము దేశమునందలి రాజకీయ ప్రతిష్ఠాపనముల కన్నిటికామోదనమైన యంతయు ననుసరించి యుండుననియు నేనూహించితినిగాని హోమయ్యలు, స్వరాజ్యము మున్నగు విషయములలో నామతిప్రాయములే నానియోజకుల యభిప్రాయములని చెప్పియుండలేదు. యధానంతర సంస్కరణమునుగూర్చి భాష్యాముల సంఘమెట్టి యభిప్రాయమును వెలువరింపలేదు. నావలె, భాష్యాముల సంఘసభ్యులైన కొల్లెంగోడు రాజాగారిక సంస్కరణ విధానమును యోచించి అసభికార సభ్యుల విన్నపము తమ కంగీకృతమని సాతోజిష్యముం దిరి. తక్షణమే హైందవభూమికి స్వపరిపాలనా స్వేచ్ఛ నొసగవలసినదని నే నెచ్చట వివరించియుండలేదు. సభ్యుల విన్నపములోని విధానమును, మహాసభ యొక్క తీర్మానములను మన యాంక్షోళనమున కాధారములై యుండవలెనని నే ననియుంటిని. తాము స్వపరిపాలనాదర్శ విషయముల గానునియు, సకాలమున కాశ్రీయ విధానముల నాస్వేచ్ఛ యలవడుట తమకు సమర్థమనియు జమీందార్లు తమ ప్రకటనపత్రమున వెలువరించియున్నారు. ఇట్టి స్థితియందు స్వపరిపాలనమును తక్షణమే యొనగవలసినదనియు, స్వపరిపాలనము విషయమై శాశ్వతమైనవ్యయ ముగముల బట్టుచు ననియు నా వాదమని ఎట్లు నాయుపన్యాసము వలన స్ఫురించునో తెలియ రాకున్నది. తన పత్రకయందు లీ నెంటుమ్య సాయుపన్యాసమును గొనియాడినవో అందులకు నేను క్షరవాది సో:- ఇండియన్ సోషలులు.

మామారు దేశమునందలి వ్యవస్థాంతరముల తృప్తికరములుగా నగునని తెలియుచున్నది.

మదరాసు కార్పొరేషను నోటీసు

అప్పకప్పుడు నిలుపుచు వట్టణమునకు వలయునంత వడియగట్టిన నీరు పాటి, చుట యసాధ్యముగా కనబడినది గావున, ఇంకమీద నిలుపుదల లేకయే నీరు ప్రవహించునట్లు చేయవలెను. ఇందువలన వడియగట్టిన నీరును వడియగట్టిన నీరును కలుపవలసి వచ్చును. కాబట్టి త్రాగెడి నీళ్లను రాచి వడియగట్టకొనవలెను. మద్రాసు కార్పొరేషను జనరలు డిపార్టుమెంటు 10-7-1917 జె. సి. మొలోని పెసిడెంటు.

వృత్తాంతములు

—:—

దగ్గరును సొక పెద్దపల్లె జేసి సభవారందరను తమ విచారమును సానుభూతిని సాగోజిగారి కుటుంబమున కెఱుక పరచిరి.

హిందూదేశ కార్యదర్శిగారు తమసానుభూతిని, బహుమును దాదాభాయి సాగోజిగారి కుటుంబమునకు బహుపకల గీసదని గవర్నరుగారి తలచినిచ్చిరి.

ఇటీవలి భూకంపముచే పేలలో వ్యవసాయ గోవుల మును మరణము చేయుటకు ప్రజలందరు కలకల రూపులను లనుచందాఱుగ నిచ్చిరి.

ప్రభుత్వమువారు సర్ ఎడ్వర్డు మ్యూన్స్ గాంటుగారి ని వేయు ప్రకారము కార్యము లాచరించ దలచు కొనుటచే ఈసమస్యమున పరపలి సంఘముల రిజిస్ట్రారుల సహకార ముండవలయు.

ఈ శ్రీ దేశకర్తాగ్రామ్యులకు దాదాభాయి సాగోజిగారి కుటుంబమునకు బ్రతికే సంఘమువారు తమ శుక్రవార సానుభూతిని జూపుచున్నారని సర్ విలియం వెడ్డెర్ల జరిక గారు తెలిపినది.

1916 సంవత్సరమున అస్సాం, బెంగాలు కొండల యనుపదారి వరదల చేతన, కొండపరిసరము వలనను నష్టపడుటచే మూసి వేయబడిన దానిని మరల 12 వ తేదీన తెరచెదరు. తైలు బండ్లు యథాప్రకారముగ ప్రయాణింపగును.

ప్రస్తుత రాజకీయ స్థితినిగూర్చియు, బీసెంటుగారి నిర్ణయ వాదనలనుగూర్చియు చర్చించుటకు ఈనెల 22 వ తేదీ మధ్యాహ్నము బొంబాయి నగరమున ఆఖిలభారత జాతీయ సంఘ సంఘమువారును, ఆఖిలభారత వహ్యుత్తమ సంఘ సంఘమువారును కలసి సభ జేరెదరని తెలియచున్నది.

లాటరీలో బట్టకు ర. 864250 వచ్చుట. — బొంబాయి లో సొక పాశ్చాత్యునికర్త నున్న బొట్టు (వంటవాడు) తన యజమానునికి 864250 వేళలో కాగితమునందున ఆయనకు కోడము గలిగివానిని కాలితోదెన్నెను. తరువాత తనయజమానునికొకముగ వానికి 10 రూపాయల నోటు నిచ్చెను. దానితోవాడు యజ్ఞుల యిచ్చు లాటరీ టిక్కెట్లను కొనెను. వానికి 86425 రూపాయలు బహుమానము వచ్చెనని తెలియుచున్నది.

విశాఖపట్టణమునుండి మాన్యుక్టీయ విలేజుకు డిల్లీ 9-వ తేదీన తెలియజేయుచున్నాడు. నిన్న సాయంకాలము 5 గంటలకు మాన్యుక్టీయనుండి విల్లీకి నూ పురమందిరమునందు ఆనంద విలు భూపతిరాజు నేంకటపతిరాజుగారి యాజమాన్యముక్రింద సభ గూడి, మాపురవాసులు దాదాభాయి సాగోజిగారి మరణమునకు తమకౌరవమున ప్రకటించి, వారి కుటుంబమునకు తమ సానుభూతిని తెలియజేసిరి. 4 వ నిర్దిష్టముగ జరిగెను.

దొంగలూరు పెంటలు కాలేజీ ప్రిన్సిపాలు మెట్రాపు గారు మెకానికలు ఇంజనీరింగు పాఠశాల విద్యార్థుల కిట్లు బోధించిరి:—ప్రభుత్వోద్యోగము సాగింపకు. వ్యవసాయదేశ ఉద్యోగమును సంపాదించు కొనుడు. మనదేశమునకు విద్యుత్ వన్నె తెచ్చి నపుడే మన సామర్థ్యము ప్రపంచమునకు విదితమగును. మన సరకులను విదేశములందు కొని సగలుకు విక్రయించ వలయును.

మునగలుకోవలసిన దొంగలముఠా:—రంగపూరు న్నాయి రియోజాయపాడు గార్లను న్యాయవాదులు 5 దావా పయింట్లను మాన్ టెక్ నెర్ల మునగలుకోవలసిన దొంగలముఠా నంద దాఖలుచేసిరి. ఆ రిఫ్టుయింట్లపై మొత్తము 70 రూపాయలు విలువగల స్థాంతులు అంటించబడినవి. వానిని తమ బల్లపై పెట్టి ఏవియో కొన్ని కాగితములపై మునగలుగారి చేస్తామని వేయించునిమ్మ లోకలికిగోయి గురుస్తా తిరిగి వచ్చినప్పటికి 5 స్థాయింట్లను కనబడలేదు. వానిని దాఖలు చేసిన యిద్దరు కక్షిస్తు, గుమాస్తాయును గడికి కావలియున్న సాకరును చెప్పినదంతయు మునగలుగారు వ్రాసికొని దొంగలముఠానుటకు ప్రయత్నములు గావించుచున్నారు.

కలకత్తా నగరాభివృద్ధి:— కలకత్తా నగరాభివృద్ధి ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇవికాక చాల వెడల్పుగా నుండిన హోరావంతెనను యిప్పు డింకను వెడల్పుగా చేయుచున్నారు. పుర మధ్యభాగమునుండి యీసంతెనకు 120 అడుగులు వెడల్పుగల యొక రాజమార్గమును చేయుటకు యత్నములు గావించి దానికి ఆరు కంకర, మెట్లగు మెదలగు వానిని ప్రోగుచేసిరి. దీనితో సమముగా పోవుమార్గములను కూడ వెడల్పు గావించు యత్నములను గావించుచున్నారు.

ఇప్పటికి 121 మంది సివిలు అసిస్టెంటు సర్జనులు, స్పెషల్ వ్యవసాయకలంబకులు హిందూదేశ వైద్యసేవలో తాత్కాలికముగ కమిషను ఉద్యోగముల బడసిరి. వీరుగాక ఇంక 229 సుర దాఖలుచేసిరి. కొలదికోజులలో వీరిలో ననే కమండికి కమిషను ఉద్యోగములు లభింపవచ్చును. వైద్యోద్యోగుల వైసికోద్యోగముల పంపించి చేయుటకు గాను 30 మంది వైద్యునిద్యోగాభ్యసించు అనుపక్రమంలో పనిజేయుగోరి.

ఒంగోలు తాలూకా గ్రంథాలయ మహాసభయొక్క ప్రత్యేక సమావేశము ఈనెల 11, 15 తేదీలందు రుద్రవరము గ్రామమున జయప్రథముగా జరుగును. అప్పుడని నాయకులు ముందు తెలుపబడును. రుద్రవరము స్వరాజ్యసమితి తరపున 14 వ తేదీ సాయంకాలము, ఆంధ్రరాష్ట్రీయ స్వరాజ్య సంఘ కార్యదర్శి, గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు పంతులు గారు ప్రత్యేకము మనము దేశభక్త్యధ్యయనునకు చేయదగిన పనులగుంచి యుపదేశించెదరు.

కలకత్తా వైద్యకళాశాల విద్యార్థి మౌంథుమారు ఆను బగ్గా యునకుడు రెండవతరగతి రెయు బండిలో ప్రయాణము చేయుచు సిగిరెట్టును కాల్చి నాశంబి:చెను. ఆ పెట్టెలోనే యున్న పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరుగా రొకరు వాని నలుల చేయవలదని ఆనెకమారులు చెప్పిరి. చుట్టలు కాల్చు కొనుటకు ప్రత్యేకముగ పెట్టెలు లేవుగనుక నత దా పెట్టెలోనే సిగిరెట్టు కాల్చవలసి వచ్చెనని ఆ విద్యార్థి బదులు చెప్పెను. న్యాయాధికారి వి. సి. టాడ్డుగారు వాని నేరము నిరపరచి 1 రూపాయ జరిమానా విధించిరి.

కర్పూరము:—జపానుదేశములో సుమారు 11,000,000 పానులవిలువగల కర్పూరము, తయారు చేయుచుచున్నది. అందు 1,000,000 విలువగల కర్పూరము హిందూదేశములో వాడుచుచున్నది. మిగిలిన 1,000,000,0 పానులు విలువగల కర్పూరము యూరోపు అమెరికాదేశములకు ఎగుమతి చేయబడుచున్నది. అయినప్పటికిని ప్రపంచమున వాడబడునంత కర్పూరము జపానులో నైరుకాకపోవుటచే జపానువారు కొన్ని దేశములకు మాత్రమే కర్పూరమును ఎగుమతి చేయు కలుగుచున్నారు. కనుక కొద్దికోజులలోనే కర్పూరపు భరణ అధికమగునని తెలియవచ్చుచున్నది.

ధన్యపాఠశాల:— పుదుచ్చోరులోని రామచంద్రపుర గ్రామవాసులకు ఎస్. టి. నాగప్ప నెట్టిగారు తనకుండు ఆస్తినుండి 1,25,000 రూపాయలను వేటుచేసి తనపేరు తన గ్రామమున సొక ధన్యపాఠశాలను స్థాపించుటకు సంస్థానము వారి అనుజ్ఞబడసిన సియ్యట్ 1,25,000 రూపాయలను 41,000 రూపాయలను వెట్టి పాఠశాల నిమిత్త మొకభరణమునుకట్టి పనారంభించిరి. ఈపాఠశాల ప్రారంభోత్సవము, సంస్థానపురివాక్, బర్మిగారిచేత జయప్రథముగా ఈనెల 9-వ తేదీన జరుపబడెను. ఈపాఠశాలయందు తిరిగి విద్యార్థులకు భోజనాదిసమకాయముల చేయుటయే గాక వారికి ఉచితముగ విద్యనొప్పబడుననియు, సంస్కృత-తెలగూపల విషయమై తిరిగి శ్రద్ధ అధికారులచే పుచ్చుకొనబడుననియు తెలియజేయు గలిగి చుటుకుగా పనిచేయు విద్యార్థులకు పట్టపరీక్ష యందు కృతార్థులగు మును విద్యావేతనము లివ్వబడుననియు నాగప్ప నెట్టిగారు ద్రవిడమున వ్రాసి చదివిరి. పాఠశాలయందు ప్రస్తుతము 4 వ ఫారమునకే తరగతులు గలవు. వీరిలో 40 మంది విద్యార్థులు గలరు. పాఠశాలా భరణము కట్టుట పూర్తియైన వెనుక 5,6 ఫారములయూడ నేర్పురబడును.

మతవిషయకమగుకేసు:— కాశీనగరమున ఆరవాలా లను ఒక జాతివారుగలరు. వారు రెండవతరగతిగా నేర్పడిరి. ఆ దొక తనవారు నివసించుచున్న గలిగి యున్నారు. రెండవతరగతి వారు తమ మతమునందు మాన్యులను చేయగోరు సంస్కృత్యై యున్నారు. ఓక్కిరెండవ అను అగరవాలా మతమును దొర

తనము వారి కర్పూరమై ఇంగ్లాండునుండి శ్రద్ధతో విద్య నేర్చుకొని తిరిగి కాశీనగరమునకు వచ్చెను. అతనికి ప్రాయశ్చిత్తము గావించి మతములో కలుపుకొనిరి. గోవిందదాస్ అను సతమును అతని స్నేహితులను లక్ష్మీచందను విద్యకు మెచ్చుకొని అతనికి విందు గావించిరి వీరి నందఱిని కులము నుండి వెలివేయుటకు విశ్వంధర నాథుడు తన స్నేహితులను హెచ్చరించెను. తమ్ము నిట్లనమానవరచినందుకు గోవిందదాస్ కాశీనలు జడ్జిగారివద్ద 11000 రూపాయలకు మానవ్యపుగావా దాఖలు చేసెను. వాదిపక్షమున తీర్మానము చెప్పచు తిరుమాత్రము భర్తులకు మాత్రమే ప్రతివాదులు వాది కెచ్చుకట్లు తీర్మాన మిచ్చినందున అలహాబాదుకోర్టునందు ఆశీలు చేయుబడెను. ఆకోర్టువారు ప్రతివాదుల పక్షమున తీర్మానించినందున ప్రివికౌన్సిలులో మరల ఆశీలు చేయుగా వారు దావాను భర్తులతో సహా కొట్టివేసిరి.

కోయంబూరు న్యవసాయ కళాశాల.
వృద్ధుల యుత్సవము 1917

జూలై 7 వ తేదీ సాయంకాలము 4 గంటలకు ఆటలు జరుగును. 12-14 తేదీలకు మధ్యాహ్నము 3 మొదలు రాత్రి 7 వరకు ఆటలు కనోదములు జరుగును. 15-16 తేదీలకు ఉదయమున 8 మొదలు 10 గంటలవరకు సమావేశమును 15 వ తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు ఆటలును 16 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1-30 మొదలు 4 గంటలవరకు మహాసభ యును జరుగును. 5 గంటలకు ఆటలును రాత్రి 9 గంటలకు కనోదములును జరుగును. మొ. 25 అత్యంతాదర గార్డులు. కాడ్పూర్ శ్రీ సి. ఎస్. వి గారధ్యక్షత వహించెదరు.

బొంబాయి క్రాంతికులు, ఇంగ్లీషుయును పత్రికలు
నేగాకోపము.

బొంబాయి క్రాంతికుల పత్రిక యీ క్రింది లేఖలకు ప్రయోగించుచున్నది:—

మార్చి 19 వ తేదీన బొంబాయి క్రాంతికుల పత్రికా సంపాదకులు బి. జి. హన్నుచు గారు, ఇంగ్లీషుయును పత్రికా సంపాదకులు జె. ఎ. కండ్ల బ్రూస్ గారికి వ్రాసినలేఖ:—
“గత 17 వ తేదీన వెలువడిన ఇంగ్లీషుయును పత్రికా ముఖ్యవ్యయమున నీ తీరున వ్రాసుబడి యుండెను.”

“హిందూదేశము స్వపరిపాలనమునకు తగియున్నప్పుడు, ఆ స్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించుట యం దెవ్వ రెడ్లు పడినను ఆగ నేడు. ఇంకొకరు హిందూదేశము స్వపరిపాలనాత్మక సంపాదించు కొనలేదు. చాలకాలము గలించినను, ఆదేశమున కీయ్యత లభ్యపడ వుండవచ్చును గాని ఒక విషయము మాత్రము నిశ్చయము. బొంబాయి మదరాసు పత్రికా సంపాదకులనుండి వెలువడుచున్న, ఆంగ్ల ప్రభుత్వముపై నిందా వాక్యములను, మానవని యోజకమును గూర్చిన దురాశయక, పాశ్చాత్య ప్రభాప్రభుత్వా దంబరమును, హైందవభూమికి స్వపరిపాలనా స్వతంత్ర్యాత్మక కలలుకేయ నేరవు.”

“బొంబాయి మదరాసు వాస్తవపత్రికా సంపాదకు లన బొంబాయి క్రాంతికుల పత్రికకు చెందునా? ఇంగ్లీషు పత్రికా వచనములు క్రాంతికుల పత్రిక చెందునెదల, నాపత్రిక ఎపు డాంగ్లప్రభుత్వమును తూలనాడెనో, ఏదుకాలము వెలువరించెను, ప్రభాప్రభుత్వావంబర మెద్దియె తెలియజేసిననుకల సంతసింతును.”

వైలేఖకు ఇంగ్లీషుయును పత్రికకుడి జవాబు:—

“కాండ్ల బ్రూస్ గారు పత్రికా ప్రతినిధ్యముతో గూడ మెసపోమెయూకు వెళ్ళి యుండిరి. సుమారు ఆరువారములు గడచినగాని వారు కలకత్తాకు రాజాలరు.”

జూన్ 2 వ తేదీన మరల వచ్చియు గారు ఇంగ్లీషుయును పత్రిక వ్రాసినలేఖ.

“మార్చి 19 వ తేదీ ఒక యుద్ధము వ్రాసియుంటిని. ఉత్తరపు నదియంతో జతపరచితిని. విద్యు మెసపోమెయూకు వెళ్ళియు ప్రభుత్వము వచ్చినది. మెసపోమెయూ నుండి మరలించితిని తెలియ గావున నాముత్తరమునకు బదులు కోరుచుంటిని.”

మార్చియుగాని లేఖకు కాండ్ల బ్రూస్ గారిట్లు జవాబిచ్చి:—

“క్రాంతికుల పత్రిక మాకార్యాల యందున కలుగుచేయదు. కి గత సంవత్సరమున పొందుపరచిన శ్రమ గలుగక చింతించుచుంటిని. విలేఖయును పొందుపరచిన వాక్యమొకరి కిటీవలి యాంధ్రదేశమునలన కలిగిన యభిప్రాయమై యున్నది. ఆంగ్లప్రభుత్వమానణము, దురాశయక మొదలైనవి మిగిలిన వచించినయెదల, వివచనముల విశ్వసించును.”

కావలెను.

ఆంధ్రదేశమునం దంతటను ఆంధ్రవిద్యా నిధి పక్షమున సంచారము చేసి, దాని ప్రయోజనమును ఆంధ్రసోదరుల కెరుకపరచి వారిని సభ్యులుగ జేర్చుటకు, సమర్థత గల యేజంట్లు కావలసియున్నారు. వలయువారు, వారి కిదివరకు గల లోకానుభవమును గూర్చియు, వారు కోరుతేతనమును గూర్చియు, ఆంధ్రవిద్యానిధి కార్యదర్శులు, 7 తంబుకెట్టివిధికి వ్రాయు ప్రార్థనలు.

విషయానుక్రమణిక.

కలము	2
వక్త, గ్రామము, ఆంధ్రరాష్ట్రము	3-4
ప్రభుత్వ వార్తలు	5
ప్రభుత్వ వార్తలు	6
గౌ. కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావు పంతులుగారి ప్రత్యుత్తరము	7
వార్తలు - వ్యాఖ్యలు	8
చిరసామహాసంగ్రామము	9
విదేశాంతరీపార్వలు	10
జాతీయతంత్రీపార్వలు	11
కృత్వాంతములు	12-13-14
జమీందారుల ప్రతిపక్ష	15
ఇంగ్లీషు తంత్రీపార్వలు	
జరిగినదే ముగిసినదే	

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ జూలై నెల 11-వ తేది

బుధవారము

గౌ. కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావు
పంతులుగారి ప్రత్యుత్తరము

జమీందారుల్లిటీవల ప్రచురించిన ప్రకటన క్రమమునకు, పోలవరం జమీందారుగారైన గౌ. రవీంద్రులగు కృష్ణారావుపంతులు గారి సొంత ప్రత్యుత్తరమును వేరొకచో ముద్రించినారము. తమ ప్రతినిధులగు గౌ. రవీంద్రులు రంగస్వామి అయ్యంగారు, కృష్ణారావు పంతులుగారిపై, జమీందారుల మోసిన దోషము లుదని చెప్పవచ్చును.

(1) కర్నూలు మండలమున కృష్ణారావు పంతులుగారు స్వరాజ్యసమితి స్థాపకులు, తత్పరిమితమును జేరవలసినదని సభ్యులను హెచ్చరించుట.

(2) పంతులుగారు భూస్వాములై కింకార్యముగ నన్నికొనిన ప్రతినిధు లగుటచే వారి వాక్యములు ప్రత్యేకముగ నాదరింప దగియున్నవని న్యాయుడియొక్క పత్రిక విరి నభినందించుచుండుట.

(3) స్వరాజ్య విషయమై జమీందారులలో యాలోచించకనే, అయ్యంగారును పంతులుగారును ప్రజల విషయమై కొని భూస్వాముల ప్రతినిధులుగ హామీయూరూతుకు తమ సానుభూతిని చెలుపుట.

(4) స్వరాజ్యశ్రేయము భూస్వాముల కిష్టమున్నను, గౌ. రవీంద్రులు సభ్యులు మోసించిన యభిప్రాయములు భూస్వాముల యభిప్రాయములకు విరుద్ధముగ నుండుట.

(5) సకాలమున సరియగు శాస్త్రోక్తవిధానములచే నా స్వాతంత్ర్యము బొందుటకు భూస్వాములు వ్యతిరేకి పక పోయినను, గౌ. రవీంద్రులు సభ్యులు వెలువరించిన యభిప్రాయ వైఖరి, తమకు హాని కరముగ నుండుట.

పై యాక్షేపణలకు కృష్ణారావు పంతులుగారి టిలుల సమాధానములను వ్రాసిరి.

మొదటి యాక్షేపణ

కర్నూలు మండల సభలో తాము గావించిన యధ్యక్షకోపన్యాసమును జాగరూకతతో బోధించినయెడల, సభ్యులను స్వరాజ్యసమితిలో జేరుడని యాహ్వానించి నటుల గాని వారి నందుకై ప్రోత్సహము జేసినటుల గాని గానింపదు. అందుచే, నీయాక్షేపణ కాధారము లేదు. రాజకీయసభ క్రాంతినాధికారిగ నుండి, దేశమునం తను ఉట్టు త లూ గిం చు చున్న స్వ ప రిపాలనాశ్రయమును గూర్చి ప్రారంభోపన్యాసమున ప్రసంగింపక వీలుండదు. ఆకాలమునందే యధినివేత రాజ్యముల మంత్రులు లుడను పత్తనమున సమావేశమయి, సామ్రాజ్య ప్రతినిధి సభ నేర్పాటు గావించవలయు నని యొత్తిడి జేయుచుండిరి. 1911 వ సంవత్సరము నుండియు రాజకీయ సంస్కరణముల గూర్చి హిందూ దేశమున జరుగు హాదప్రతివాదము లన్నిటికిని, కని విని యెరుగని దాదాన సంగ్రామ కారణమున ప్రపంచము నందంతటను యావిర్భవించిన నూతనవాంఛాప్రబల్యముచే, అద్భుత జవనత్వములుగలిగినవి. ఒక వంక, స్వరాజ్య సమితులు సంగ్రామాంతరమున భారత దేశమునకు లభింపవలసిన సంస్కరణ ప్రణాళికను ప్రచురించినవి. మరియొక వంక, సామ్రాజ్య శాసననిర్మాణసభలోని 19 మంది ప్రజాప్రతినిధులు గలసి ఇందును గూర్చియే వేరొక ప్రకటనమును ప్రచురించిరి. కృష్ణారావుపంతులుగారి పునఃప్రచురింపబడిన వేర్వేరు సంస్కరణ విధానములనుగూర్చి సభ్యులకు చెలిపి, వీటిని దేశీయ మహాజనసభయు అభిలభారత మహమ్మదీయ సభయు గలసి చర్చించి యందరికిని సమ్మతిమగు నొక విధాన మేర్పరచెదరని నుడివియుండిరి. స్వరాజ్య సమితులుగూడ దేశీయమహాజనసభయొక్క విధానము నంగీకరించు ననియు, శాసననిర్మాణసభ్యుల సంస్కరణ ప్రణాళికకును దేశీయమహాజన సభ నేర్పాటు విధానమునకును విశేష భేద ముండబోదనియు, కృష్ణారావు గారి పునఃప్రచురించిన దేశీయమహాజనసభ యొక సంఘమునకు గాని, యొక తెగకుగాని సంబంధముగను సభ గాను ప్రాముఖ్య లగు హైందవు లెల్లరును, జాతి మత వివక్షత లేక చిరకాలమునుండియు హైందవాభ్యుదయమునకై యవిచ్ఛిన్నముగ జరుపుచున్న సభ. ఈ సభ యవలంబించిన పద్ధతులు యెల్ల పును శాసనబద్ధమై యున్నవని దొరతనము వారు గూడ యంగీకరించియున్నారు. అట్టి సభా తీర్మానముపై కృష్ణారావుగారు గౌ. రవీంద్రులతో ప్రసంగించుటలో విపరీత మెద్దియు గానించదు.

రెండవ యాక్షేపణ

పంతులుగారు భూస్వాముల ప్రతినిధులగుటచే వారి వాక్యములు నాదరింపములని న్యాయుడి యాపత్రికలో విసెంటుగారు వ్రాసియుండినందులకు, కృష్ణారావుగారు తరవాదులుగారు. అందుకు సమాధానము వలయునెడల న్యాయుడియొక్క పత్రికనే కోరుట సమంజసము. కాన రెండవ యాక్షేపణలో సార మెద్దియును లేదు.

మూడవ యాక్షేపణ.

యధానంతర సంస్కరణముల గూర్చి గాని, స్వపరిపాలనమును గూర్చి కాని, హామీయూరూతును గూర్చి గాని కృష్ణారావుగారు తమ యభిప్రాయములు తమ నెన్నికొనినవారి యభిప్రాయములే యని గాని, చెన్నరాజధాని జమీందార్ల యభిప్రాయములనిగాని, బహిరంగముగ నైనను, ధ్వన్యముగ నైనను యెన్నడును ప్రకటింప సాహసించలేదు. కృష్ణారావుగారు భూస్వాముల సంఘములో సభ్యులు. ఆ సంఘమువారు యధానంతర సంస్కరణముల విషయమై తమ యభిప్రాయమును ఇతరులకును ప్రకటించలేదు. ఆ సంఘములోనే సభ్యులగు కొల్లెంగోడు రాజాగారు సంస్కరణవిధాన మొట్టి తయారుజేసి, శాసననిర్మాణసభ్యుల విధానముతో నేకీభావమును గనుపర్చి అట్టితేటి, కృష్ణారావుగారు తమ స్వాభిప్రాయమును జెప్పటలో దోష మేమి కలదు? వారి యభిప్రాయము లంత విపరీతముగ నున్నచో భూస్వాములసభ గావించి, వారి యభిప్రాయములు తమ కేమాత్రమును రుచింపలేదని తీర్మానముచేసి వారిని మందలించి గాని, అటుల గానిచో, సభ్యత్వమునకు రాజీనామా యొసగవలయునని గాని యపుడే తెలిపియుండినయెడల సమంజసముగ నుండియుండెడిది. కృష్ణారావుగారు జమీందార్ల యభిప్రాయము వ్యతిరేకముగ నుండునని యూహించుట కెట్టియవకాశము గలుగలేదు. అదిగాక కృష్ణారావుగారు తమ యభిప్రాయములను భూస్వాముల ప్రతినిధిహోదాతో చెలుపలేదు గావున, యీ ఆక్షేపణకు చోటులేదు.

నాల్గవ యయిదవ ఆక్షేపణలు

కృష్ణారావుగారు రెక్కడను స్వరాజ్యమును వెంటనే ప్రసాదించవలయునని గోరలేదు. శాసన నిర్మాణ సభ్యులు గోరిన సంస్కరణములకు ప్రాతిపదికగా దొరతనమువారు మున్ముందు దేశమున కొనగి, స్వపరిపాలనాశ్రయము ప్రజలకు క్రమక్రమముగ నిచ్చుట యవసరమని దేశీయ మహాజన సభోద్దేశము. దొరతనము వారి యాగ్రహమునకు పాత్రురాలైన విసెంటుగారు గూడ ఇట్టి యభిప్రాయమునే వ్యక్తీకరించి యుండిరి. కృష్ణారావుగారు గూడ నీ యభిప్రాయమునే దృఢపరచి యుండిరి. అందుచే జమీందారులకును వీరికిని తీవ్రమగు యభిప్రాయభేద మెక్కడను గానింపదు. పద్ధతుల విషయములో కృష్ణారావుగారు రెక్కడను, సక్రమవిరుద్ధము లగు పద్ధతుల నవలంబించ వలయునని నుడివి యుండలేదు. హామీయూరూతు సంఘములవారైనను, యొక హారు గోరు వరమును యిరువదిమాల్లు దొరతనముతో మనవి జేయవలయునని నుడువుదురే గాని, శాసనవ్యతిరేకముగ నాందోళనము జేయ ప్రోత్సహించరు. గమ్యస్థానమునందు గాని, దానిని చేరుటకై యవలంబించు పద్ధతులందుగాని, కృష్ణారావుగారికిని ప్రకటనము ప్రచురించిన జమీందార్లకును తీవ్రమగు భేదభావ మెక్కడను గానింపదు. స్వలాభిప్రాయభేదమున్నను, “లోకో భిన్నురుచి” యను సామెత ననుసరించి, సహింపదగినది గాని, రచ్చ కేక్కడగినది గాదు.

కావున జమీందారులు కృష్ణారావుపంతులుగారిపై వ్రాసిన తమ ప్రకటనము నుపసంహరించి కొని, యెల్లరును గలసి ఏకీభావముతో హిందూ దేశ పురోవృద్ధికి కృషిసల్పుట భావ్యమని మనవి జేయుచున్నారము.

చెన్నపురిలో నీటికలహము

చెన్నపురి కింతవరకును ఎడతెగకుండ నీరు ప్రజలకు లభించుచుండెడిది. పరిశుభ్రోదకము నిక ముం దిచ్చెదమని కార్పోరేషనువారు ప్రజలకు నాశలపెట్టిరి. ఇందుకొరకై ప్రజలువ్యభిచారు చున్న సమయమున, ఈ నెల మొదటి తేది నుండియు పగలు రెండుగంటల మొదలు అయిదు గంటల వరకును, రాత్రులు 11 గంటల మొదలు 4 గంటలవరకును నీరుసలే రాదనియు, తక్కిన వేళలందు ప్రొద్దున ఎక్కువవడితో జలము లభించుననియు, ప్రకటించిరి. ఆప్రకటనము జనలలో కలిగించిన యాశాభంగమునకు మేరలేదు. ప్రకటనము ననుసరించుచున్న సప్లయగుచున్నదా? ప్రాతఃకాలమున నీరు వడితోవచ్చుట యెక్కడను గాన్నించకపోగా, పూర్వము వచ్చుమొత్తమయినను ఇప్పుడు లభించుట లేదు. సాయం కాలము కొన్నిచోటల నీరుఅసలే వచ్చుటలేదని స్వాభావికపూర్వకముగ జెప్పగలము. నీరు కావలసిన ముఖ్యకాలమందు కొళాయిలను పూర్తిగ కట్టి వైచుచున్నారు. బావులను చిరకాలముక్రిందటనే ప్రజలను బలవంతపెట్టి పూర్పించిరి. తాను బెట్టవ ఒకరి నడుగనియ్యదను సామ్యమున, మ్యునిసిపలువారు చేయుచున్న నీటిసప్లయ దనరారుచున్నది. అపుడే చూలము మొదలగు ప్రదేశములలో కలరా ప్రారంభమయినదని తెలియుచున్నది. ఇందు వినరీత మెద్దియును లేదు. ఇటులే నీటి సప్లయ కొలదికాలము జరిగినచో, చెన్నపురిలో నంటువ్యాధుల మూలమున కలుగనున్న సంక్షోభము వర్ణనాతీతముగ నుండగలదు. నీటిని పరిశుభ్రపరచుటకు తగిన యోచనలు తక్కువుగ నుండుటయే, నీరు తక్కువగుటకు కారణ మయినయెడల వాటి సౌఖ్యవృద్ధి జేయవచ్చును. అటుల వీలుగాని యెడల, పరిశుభ్రపరచని యుదకమునైనను యెడ తెగకుండ ప్రజలకిచ్చుట ప్రేమస్కరము. నీటి కొళాయిల కొరకై కొటి రూప్యము లింతవరకును ఖర్చుపెట్టబడినవి. మాజ్జెగారను ఇంజనీయరుగారిని ప్రత్యేక మిందుకొరకై తీసికొని వచ్చిరి. నీటి సప్లయ తక్కువయిన కొలదిని, వారి జీతము వృద్ధియగుచున్నది. రాజధాని పతనములో నీటి కిట్టి కలహపురు చేతులార దెచ్చి పెట్టుట క్రూరము. జనలకు పన్నులు అధికముగ వృద్ధి చేయబడుచున్నవి. ఇందుకు తగిన సౌకర్యములు గలుగుటలేదు. పురపరిపాలకసంఘ సభ్యు లీ తరుణమున ప్రజల సౌఖ్యమునకై తమ విధ్యుక్తమును నెరవేర్పవలయును. లేక పోయినచో తమ సభ్యత్వము నగౌరవపరచిన వారగుదురు. క్రొత్త యుత్తరువును వెంటనే రద్దుజేసి, ప్రాతమాగ్నమునే యవలంబింప, మ్యునిసిపలు సంఘము వారిని గోరుచున్నారము.

వై వాక్యములు అచ్చుకూర్చబడిన తరువాత, మ్యునిసిపలు సభ కగ్రాసనాధిపతు లగు జె. సి మెలోనిగారు, నీరు ఎల్లపుడును పూర్వమువలెనే సప్లయ చేయబడుచుండుననియు, పరిశుభ్రోదకము కల్పబోదకము గల సి వెలువడుచుండుననియు, మాకు దెలియపరచినారు. నీటి నికముందు కాచి త్రాగవలయునని గూడ హెచ్చరిక జేసినారు. ఇట్టి యుత్తరువును ప్రచురించి ప్రజలకు సౌఖ్యమును తిరిగి గలుగ జేసినందులకు కార్పోరేషనువారు నంద్యులు. అయినను రాజధానిపతనమందు శుభ్రోదకము సప్లయగాకపోవుట యంతయు శోచనీయము. తోడిపట్టణము లగు బొంబయి, కలకత్తాలలో శుభ్రోదకము ప్రజల యందుబాటులో నుండగా, యీ కట్టకమున అట్టి సౌకర్యములు లేకపోవుట

మదరాసు ఆభివృద్ధిలో వెనుకబడి యున్నటుల వ్యక్తమగుచున్నది. మితములేని ప్రజలద్రవ్యమును ఖర్చుపెట్టి ప్రజలకు సౌఖ్యమునిచ్చుటకు వీలులేక పోవుట దుర్భరమగుచితి. ఇకముందయినను బాగుగ నాలోచించి, పరిశుభ్రోదకము, నెడతెగకుండ జనుల కందుబాటు జేయుటకై మార్గముల సన్నేపించుట ముఖ్యవసరమని, మదరాసు కార్పోరేషను వారికి తెలియజేయుచున్నారము.

గ్రంథాలయోద్యమము—వానిప్రవాహి ప్రోత్సాహము.

గ్రంథాలయోద్యమము ఆంధ్రోద్యమమున కంతర్భాగమై, యత్యంతసహకారి యగుచున్నది. ఈ యుద్యమము ప్రారంభదశనుండియు కార్యరూపమును దాల్చి దేశోపకార మొనర్చుచున్నది. గ్రంథాలయములను పుల్లెలందు సయితము విరివిగ స్థాపించుటచే, అక్కడనువిజ్ఞానప్రేజమును వెదజల్లుచున్నవి. ప్రజలలో యుక్తాయుక్త వివేక జ్ఞానమును వ్యాపింపజేయుచున్నవి. బరోడా రాష్ట్రము తరువాత ఆంధ్రదేశమునందే గ్రంథాలయోద్యమము స్థిరమగు స్థావరమేర్పటమకొని, ప్రజాహిత జీవనమునకు తోడ్పడుచున్నది. ఈ యుద్యమ ప్రారంభదశయందు ఆంధ్రదేశమున సుమారు 14 గ్రంథాలయములు మాత్రమే నెలకొనియుండ, నేను 300 గ్రంథాలయములు గలవని ఆంధ్రదేశ గ్రంథభాండగార సంఘ కార్యదర్శి వ్రాసిన లేఖను వేరొకచో ప్రచురించినారము. ఈ యభివృద్ధికింత వరకు నిరంతరకృషి సలుపుచున్న సూరి నరసింహము, అయ్యకి వెంకటరమణయ్యగార్ల పట్టుదలయే కారణమని ఆంధ్రదేశ మేగిన విషయమే. “రెండు వేలకంటె ఎక్కువజనాభా గలిగిన 1457 గ్రామములందు గాకపోయిన, అందులో సకము గ్రామములందైన గ్రంథాలయములు గాని, పఠనమందిరములుగాని లేకుండుటంతయు శోచనీయమని కార్యదర్శిగారు వ్రాయుచున్నారు. అందుచే గ్రంథాలయోద్యమము నిర్వహింపవలసిన కార్యభారము హెచ్చుగ నున్నది. ఉద్యమము సక్రమముగ దేశమునందెల్లడలను వ్యాపించుటకు, వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రి అందు సన్నచారు తగు ప్రోత్సాహ మొసంగుటకు వాగ్దానముజేసినారని తెలిసికొనుటకు సంతసము కలుగుచున్నది. వావిళ్ల వారు ఆంధ్రవాఙ్మయమునకు జేసిన యుపకారమును ఆంధ్రమహాజనసభ వారు నెల్లూరులో సువర్ణపతక మిచ్చుటమూలమున ప్రశంసించియున్నారు. వీరు ఆంధ్రమండలములందు స్థాపింపబడు ఘననోకండు మండల గ్రంథాలయములకు ను తమచే ప్రకటింపబడియున్న గ్రంథముల నన్నిటిని ఉచితముగా దయచేసెదమని వాగ్దానము చేసిరని వినుటకు సంతసము గలుగుచున్నది. ఇంత వరకును వీరు ప్రచురించిన గ్రంథములే 650 రూప్యముల విలువగలవి. ముందు ప్రచురింపబోవు గ్రంథముల నన్నిటినిగూడ నొసగుటకు వాగ్దానము జేయుటచే, ఈ సాయ మమూల్య మయినదనుటకే మాత్రముసందియములేదు. వీరిమాగ్నమునే అనుసరించి, ఆంధ్రదేశములోని భాషాభిమానులందరును విరివిగ ధన సాహాయ్యమును గ్రంథాలయములకు గావించినచో, న్యాయము త్వరలో ముందంజ వేయును. ఉద్యమవ్యాపనమునకై కార్యవిధానమును తయారుజేసి ఆంధ్రలోకమునకు సమర్పించెదమని, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ కార్యదర్శిగారు వ్రాయుచున్నారు. వీరి సత్ప్రయత్నములు ఫలప్రదములై ఆంధ్రదేశ ప్రబోధమున కుజ్జేజనును గలిగించునుగాక యని గోరుచున్నారము.

స్థానిక వార్తలు

దక్షిణాఫ్రికాతపాలు:— ఈ నెల 16-వ తేదీని సాయంకాలము 5 - 25 గంటలకు ఈతపాలు జనరలు పోట్టు ఆఫీసులో కట్టివేయబడును.

మెన్సికొర కాత్మహత్య:— 25 సంవత్సరములు వయస్సుగల మాణిక్యమున సతదు చూడలో ఒకవైద్యుని యొద్ద నుద్వేగిగానందెను. ఆతడా వైద్యుని కుమార్తెను వివాహము చేసికొనగోరెను గాని వైద్యు డామెను మాణిక్యము (గుమాస్తా) నకుయిచ్చుక ఇంకొకనికిచ్చి వివాహము చేసెందున మాణిక్యము నూతిలోబడి చనిపోయినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది.

కాంగ్రెసు మోస్తేము లీగుల సంస్కరణములు:— కాంగ్రెసు సంఘమువారి ఏర్పాటు ప్రకారము ఈ నెల 13వ తేదీ శుక్రవారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు ఆర్మీరియను పీధి గోల్డ్ హాలునందు నవాబు సయ్యదు మహమ్మదు గారి ఆధ్యక్షత క్రింద జరుగు సభలో వై విషయమును గూర్చి మానసియులగు రావుబహద్దరు బయ్యా నరసింహేశ్వర శర్మగారు పష్యసించెదరు.

మోటారుబండి కేసు:— ఈ నెల 9-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు కెప్టెన్ లిమ్మడేలు గారి కుమారుడు సిరిల్ లిమ్మడేలుగారు లయసెన్సు లేనిది ఎండోనెట్ బ్రిడ్జిపై నుండి తరు మోటారు పైకిలు బండిని నడుపుటయే గాక దానివెనుక నింకొకనిని యెక్కించుకొని తీసికని పోవుటచే పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు కేసు చేసెను. లిమ్మడేలు గారికి 20 రూపాయలు జరిమానా వేయబడెను.

16 వ జూలై 1917:— ఈనెల 16 వ తేదీ సోమవారమునాడు నగరమునందలి వివిధభాగములలో సభలను జరుపుటకు ఏర్పాటు చేయబడుచున్నది ప్రతినెల 16 వ తేదీని హోమురూలు దినముగ భావించి నిర్వహింపబడు మువ్వన దేశభక్తుల గౌరవాగ్ధమున సభలు జరుపవలెనని చాలమంది కోరుటచే నీ ఏర్పాటు చేయబడుచున్నది. సభ జరిగినపిమ్మట నూచేసి ఎల్లరు నొక నిర్దిష్టస్థానమున చేరవలెనని సూచింపబడి నది. వివరములు ముందు తెలుపబడును. ఇతర పట్టణములందు గూడ నిర్దిష్టము జరుపవలెనని తెలియుచున్నది. జాతీయ స్వాతంత్ర్యాంధోకమునకు ఈదినము ప్రారంభదిన మగుటచే దీనిని భారతీయులు చాల పవిత్రదినముగ భావింపవలెనని మ్యునిసిపల పత్రిక వ్రాసినది.

నేటివారతావరణాధితి:— బంగాళాఖాతము నందును, ద్వీపకల్పము తూర్పు భాగమునందును వాయుభారము హెచ్చినది. పశ్చిమతీరము నందంతగా ముప్పులేదు. బొంబయి తీరమునందు వాయువు తీవ్రముగ నున్నది. మలబారునందును దక్షిణమండలములందును మధ్యమోష్ణము తక్కువగుచున్నది. ఇతర ప్రదేశములందు ఎక్కువగవై నను సాధారణముగ వైచుచున్నది. పశ్చిమ తీరమునందును పశ్చిమప్రదేశము లందును పగటియుష్ణము ఎక్కువగుచున్నది. ఇతరస్థలములందు సాధారణముగా నున్నది. పశ్చిమ తీరమునందును పశ్చిమప్రదేశము లందును రాత్రియుష్ణము తక్కువగుచున్నది. ఈప్రదేశములందు వాయు మండలమున వాద్యిత అధికము గాకలదు. ఇతరప్రదేశములందు వాయువునందు తేవులేదు. పశ్చిమతీరమున కొద్ది వర్షము కరిగినది. రాజధాని ఈశాన్యభాగము నందును $\frac{1}{2}$ అంగళము వరకు కరిగినది.

చెన్నపురిలోని “విప్లవోరియా కాప్టు ఘోషా హాస్పిటాలు”:— మాదర చంచాలపత్రిక- మా గార్డను ప్రభుగారు చెప్తుకొనెనీ- 18^వగికి రు144-0-0లు టి. ఏ. రాయ చంద్రరావుగారు చెప్తుకొనెనీ- 18^వగికి రు72-0-0లు మా. న్యాయమూర్తి టి- సదా శివయ్యగారు 18^వగికి రు72-0-0లు. రావుబహద్దరు కే- లక్ష్మీనరాయణరావు 18^వగికి రు72-0-0లు మా. కే- ఆర్- వి- కృష్ణారావుగారు (ప్రొలకరం జమిందారు) 18^వగికి రు72-0-0. సి- అరుణాచల మొదల్యారుగారు (చునాపేట జమిందారు) 18^వగికి రు72-0-0 సి- అల్లులు హాకింగారు. వర్తమాను 18^వగికి రు72-0-0లు ఒకరోగికి ఒక వత్సరము చికిత్సచేయుటకు అనగా ఒకశత్యుకు రు72లు వ్యవయ్యుచును. 2100లు ఏకమొత్తముగా నిచ్చిన ఒక శత్యును కాశ్యతముగ భరించుటగ దానికడదేనాలురు. ఈవత్సరము నిచ్చుము రు5000లు గాన నెల్లరును ధనసహాయము చేయ ప్రార్థితులని పాలక సంఘ గౌ. కార్యదర్శియగు జి- ఏ- నాగోగారు వ్రాసెడి.

విమోచనము

విమోచనములదాడి—లండను నగర రక్షక సాధనములు

పార్లమెంటు వారేక గ్రీవము గ నిరసించుట

స్టేషన్లయొద్ద రమ్యవారి విజయము.

(రైటరు ఏజన్సీ.)

ఇంగ్లండు

లండనునై శత్రు విమానదాడి.

రక్షక సాధనములు చాలవని యావచ్చుంది ఇండియన్.

ప్రజాకోపాదేశము.

లండన్, జూలై 9:— ఉదయమున సరిగ్గా పత్రికలలో ఇట్లు వ్రాయబడుచున్నది:— మన విమానరక్షక సాధనములందు కొంతమంది దాడి విమానములతో చురుకైన పారిపోయినవని ప్రజలు తమ అసంతృప్తిని జూపుచున్నారు.

బ్రిటన్ ప్రతిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:— శత్రువిమానదాడి ప్రజలందఱును కోపాదేశముతో నున్నారు. ప్రజలందఱు కోపాదేశములై యుండునని దొరతనమువారు నిశ్చయముగ తెలిసికొనవలెను. మన వైమానిక ఏర్పాటులన్నియు మరల పరిశోధించబడవలసివిగ యున్నవి.

డెయిలీ క్రానికల్ పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:— శత్రువిమానములదాడి దొరతనమువారికిని ప్రెంచి ప్రభువువారికిని అపరీక్షితము లెచ్చుచున్నది. లండనునై విమానదాడి రాకుండగ రక్షక సాధనములను బలపరచవలెను.

డెయిలీ సెయింట్ పత్రిక యిట్లు ఇండియన్ నుండి:— శత్రువిమానదాడిని ప్రతిహతము చేయుటకు సమర్థులైన అధికారులందఱని, ఇట్లు సునాయాశముగ లండనున ధ్వంసము చేసి తప్పించుకొని పారిపోవు శత్రువిమానముల దాడి కుత్సితవారు లగు ఉద్యోగస్తులను దండించవలెను. నేను కామన్సుస్థలో నేమి జరుగునోయని ప్రజలందఱును అతివక్రూరములతో పరియవశనమునకై ఎదరు చూచుచుండిరి. సభ సమావేశమున నేడు ఆపుచేయవలెనని వ్రాశుకాథక (యునియన్ ట్రస్టు) గారు ప్రతిపాదించెదరు. వీరి ప్రతిపాదనను చాలవంది అంగీకరించెదరు.

నవ్వవడిన జిల్లాలను నేనెప్పుడ జరుగుపోయి చూచుట.

నిన్నటిగోజున ఆకాశమంతయు చిల్లువడినట్లు కుంభిపాశముగ కర్షించుచున్న వేలకొలది ప్రజలు విమానదాడిచే పొడైన జిల్లాలను జూచుట కేగుచుండిరి. అధినివేశపు సేనలు గూడ బండ్లకొలది ఈ జిల్లాల కేగినవి. పరాసు దేశములో సంభవించిన కష్టముతో సరిపోల్చి జూడగ ఈ జిల్లాలయందు కలిగిన కష్ట చిత్ర స్వల్పమని ఆశ్చర్య పడుచున్నారు.

మట్టడి ఫలితములు.

చాలవంది ప్రాణావస్థిమై తప్పించుకొని పారిపోయిరి. ఒక కర్మాగారములోనున్న 800 బాలికలు నేలమాస్యము లగుచుండిరి. దారికడ్డకు బాంబుకాటి ప్రేలిపడియుండుటచే మార్గము మూయబడియుండెను. ప్రజలు, పోలీసువారును దారికడ్డకు పడియున్న బాంబుముక్కలను పారవైచి మార్గమును రాకపోకలకు సౌకర్యముగ చేయ బాలికలందు నిరపాయముగ దాటి పోయిరి.

ఒక బట్టలకంఠిలో వస్త్రములను విక్రయమునకు తీయుచు పడియంది స్త్రీలు గునిగూడియుండగ ఆర్థికాణంబున ఒక పెల్లొకటిపడెను. పిల్లగోడలయు పెళ్లెళ్లె రావముతో భూమితో పట్టుమాయెను. ఈ పెల్లు తిరుగ అవతల ప్రక్క వీధిలోకిగోసి అవటమును ఉపహరగృహ మొకదానిని ధ్వంసము చేసెను. ఇంకొక బాంబు ఆరంభముగల ఒక గిడ్డంగిలోపడి ప్రేలుటచే అంతయు అంటుకొనెను. కొంతమంది పరిపాంకు కనుపించుటలేదు. వీరు ఒక వేళ ఆగిడ్డంగంటుకొని పడిపోయిన గోడలక్రింద పడిసి యుండవచ్చునని భయపడుచున్నారు.

ఒక వీధివారి ఇల్లు సంపూర్ణముగ పగులుకొని పోయెను. యధాప్రకారము శనివారము నాడు సంత జరుగుచుండెను. తత్సమయమున బాంబులు కుప్పలు కుప్పలుగ అవ్వొట కురిసెను. కొన్ని దుకాణములన్నియు శిథిలమై రాజమార్గము ధ్వంసము కుండుట క్రిందపడినట్లు ప్రత్యక్ష సాక్షికడు తెలుపు

చున్నాడు. ప్రత్యేక పోలీసువారు మృతులగు ముగ్గురిని బయటికి లాగివైచిరి. పిమ్మట ముగ్గురు పిల్లలు, ఒక స్త్రీయు సజీవులై యుండుటగాంచిరి. అంగడులన్నియు చట్రాలిమిది సెంచికలవలె ముక్కముక్క లాయెను. ఈలోపుగ ఒకచిన్న విచిత్రమును సంగతి జరిగినది:— బ్రిటిషు వైమానికు డొకడు శత్రుమధ్య కేగుతెంచి 3, 4 మారులు వారిని చెల్లొచదలంగ జేసెను. ఇదంతయు ఈద్యేందుగో జరిగినది. మొదటిసారి ఒక శత్రువును తక్కిన వారినుండి అనేక వచన గజముల దూరముగ వెనుకకు పారదొలెను. ఎట్టకేల కతడు మరల తన మిత్రులను కలిసికొనెను. ఒక్కొక్క శత్రు విమానములో యిద్దరు అన్యేయములుండిరి. ప్రజలనుకొనుచున్నారు. దాడివిమానముల పుణ్యమువలన ఆంగ్లేయ వైమానికు లెవరును పదియందొకటి మట్టచిందరైరి. నూ వైమానికులకు ఒంటరిగపోయి ఆమిత్ర దైత్యముతో శత్రువులతో పోయట సహజమై యున్నది. ఇప్పుడు బాంబులవలన వాళ్ల మొందిన కట్టవలలలో నొకటి యుద్ధమునకు పూర్వము జన్మకుల స్వాధీనములో యుండెను. జర్మనులు దీనియందు తమచు నిరసించుచుండెడి వారు.

జర్మను వైరుల కలవరము.

లండను కుత్సరముఖముగ జర్మను వైరులు కలవరమును గాంచుచున్నారు. ఇవట వేలకొలది స్త్రీలు వీధులమెట్ట నేగుచు ఇట్లు ప్రతిస్వరాలు జేయసాగిరి:— 'జర్మనులరూప దంగింపుడు' జర్మనులకు సంబంధించు అంగడు లనేకములు పగులుకొట్టి బడవవి. గొప్ప నవ్వును కలిగినది. అనేక వేల పానుల నవ్వును కలిగినది. ఒక పోలీసువానికి గాయములు తగిలినవి. చాలవంది బంధించబడిరి.

ఇంతవరకు తేలిక మరణసంఖ్య.

శనివారమునాటి విమానదాడివలన 80 మంది మృతులు, 8 గురు స్త్రీలు, 5 గురు పిల్లలు మృతులై నట్లును, 98 గురు మృతులు, 46 స్త్రీలు, 53 గురు పిల్లలు క్షత గాత్రులైరిని వార్తా సంఘమువారు తెలియజేయుచున్నారు.

పార్లమెంటు-విమానదాడి.

విమానరక్షక సాధనములను గురించి రహస్య

సమావేశమున చర్చించుట.

కామన్సుస్థలో కొంతమంది శనివారమునాటి విమానదాడినిగురించి కొన్ని ప్రశ్నలకు వాటికి ప్రత్యుత్తరముగ బోసగ్లా గారిట్లు నుడిచిరి:— దేశమునకు శత్రువిమానదాడి వలన యెట్టి యాపద వాటిల్లకుండుమనునట్లు తగినయోర్పాటులను గావించుటకు ఒక రహస్యపుసభ సమావేశ మగునట్లు నేను నే నొక తీర్మానము ప్రతిపాదించెదను. ఈరహస్యపు సమావేశపుందు లాయుకుబాబ్బి గారు కూడ ప్రస్తావించెదరని బోసగ్లా గారు యోచించుచున్నారు. తదనంతరము ఎవరైన బహిరంగముగ చర్చింప నిచ్చగించినచో ప్రభుత్వమువారి యధ్యంతరమును జెప్పవలదు.

హెచ్చరికల సమస్య.

దాడి సిద్ధముగనున్నదని తెలిసినపుడు కొలది కాలములో ప్రజలను ముందుగ హెచ్చరించుటకు పిలువడినచో పగటిపూట యందు శత్రువిమానములదాడి గురించి ప్రజలను హెచ్చరించుటకు కొన్ని ప్రయత్నములను ప్రభుత్వమువారు నలుపుచున్నారని సర్ బాబ్బి కేపుగారు ప్రకటించిరి.

అధికారుల వాఙ్మూలము.

లండన్, జూలై 9:— ఇటీవలి వార్తలు:— శనివారమునాటి దాడి సందర్భమున శత్రువులు విచ్చలవిడిగ ఇష్టము వచ్చిన రీతి చెలరేగిరిని ప్రజలు కోపాదీక్షితులై దొరతనము వారిని నిందించు విషయమై అధికార ప్రకటనమునకు పూర్వము అధికార రహస్యలేఖ లిట్లు తెచ్చుచున్నవి:—

మొత్తము 22 విమానములు కలవు. ఇన్నియు సగటున 15 వేల అడుగుల ఉన్నత ప్రదేశమున గంటకు 70 మైళ్ళ

వేగముతో గగనమును సంచరించుచుండెను దాడి విమానములన్నియు రెండు కుంభములతో గూడుకొన్నవి. ఇవి గోతాగారచే నిర్మింపబడినవి. మా విమానములను 5 వేల అడుగుల ఎత్తుగల ఉన్నత ప్రదేశములనుండి ఎట్లు చూడగలమో అదేప్రకారము దాడి విమానములను కూడ 15000 అడుగుల ఉన్నత ప్రదేశము నుండి కాంచన గును ఫిరంగులను కాల్చు మానై నికులు అత్యద్భుతముగ శత్రు విమానములవై శత్రుత్వ బాల్లలను బరిశీరి కాని శత్రువుల యద్భుతముచే ఆయ్యవి వారివంతగ బాధించ లేకుండెను. శత్రు విమానములదాడి విషయమై మా వైమానికులు తమతమ ప్రయత్నములలో మెలకువుగ నుండిరి. రక్షక సాధనములతో సిద్ధముగ నుండిరి. శత్రు విమానములతో పోరిన యోధులు చాల నిపుణులు. దగ్ధదగ్ధగ అనేక మాయలు యిరువీడుల వారును తలపడిరి.

శత్రువులు తమ దాడిఫలితములను నెఱుగ కుండుట

శనివారమునాడు జరిగిన దాడి సందర్భమున మా వైమానికులు ఏమి నష్టములను కలుగజేసిరో వారికి తెలియదని బ్రిటన్ నుండి సమాచారములు వచ్చుచున్నవి.

అత్యధున గు బ్రిటిషువారి ప్రయత్నములు

లండన్, జూలై 8:— యుద్ధనిపుణులగు ఎం బీడెక్ గారు పత్రిక కిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— ప్రపంచమందు దేశ చరిత్రములందు కని విని ఎఱుంగని అత్యధున ప్రయత్నములను సంగ్రామవిజయము బ్రిటిషువారు గతి వర్ణమున జేసిరి శత్రువుల నష్టములలో 4 వ వతు బ్రిటిషువారి వైము కలిగెను. ఇట్టి సంగతులు అత్యంత ప్రముఖతో గూఢిగొనిన విషయములు.

ఇంగ్లాండులో ఆహారపదార్థములకు

కఠినత లేకుండుట.

లండన్, జూలై 8:— కొలది మానములలోనే ఇంగ్లాండులో ఆహారపదార్థము లేకుండగ జేసెదమని శుభాపు లెగరును అనుకొనలేదని జర్మనుపత్రికలు ప్రకటించుచున్నవి. అధికారులందఱును తమఅంతర్గతములెంత విచ్చలవిడిగ యుద్ధముల గావించినను ఇంగ్లాండున ఆహారముకట్టి కొరతయు నుండజాలదని జర్మనులోనున్న యధికారుల కండుకు తెలియును అయినప్పటికిని వర్తకవాతలు విస్తారముగ నష్టపడుటచే గ్రేటు బ్రిటనువారు కొంచెము జంకక మానరు.

ఇంగ్లాండులో గుట్టపు పందెములు.

లండన్, జూలై 8:— డెప్పిపందెములు న్యూ మార్కెటులో జూలై 31-వ తేదీని జరుగును. ఓర్సుపందెములు ఆగస్టు రెండవ తేదీని జరుగును.

అన్యాయాపవాదము.

లండన్, జూలై 9:— ప్రజలనుండియు మాన్యు గారి ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరముచ్చు బాల్ఫూ గారిటు బరికిరి స్పెయిసు దేశమున విప్లవము గలిగించుటకొరకు, రుస్సా దేశమున మరల రాక పరిచాలనమును నెలకొల్పుటకును ఇంగ్లాండు ప్రయత్నించుచున్నదను అపవాదముల స్పెయిసు రుస్సా దేశములలో జర్మనులు వ్యాపింప జేయుచున్నారను వార్తలు నిజము. ఈరెండు అపవాదములకు కేవల మబద్ధములు, అసంగతములు. బ్రిటను విదేశావలంబనకు విరుద్ధములు. ఏదేశ వ్యక్రహారముల నాదేశమే చక్కబెట్టుకొనవలయునని బ్రిటిషువారి యుద్దేశ్యము. చీనా దేశపు విప్లవమువలన విదేశీయుల కేమియు ఘోషద్రవము తటస్థింపదు సముద్రమునకును ప్రధాననగరమునకు ఉత్తర ప్రత్యుత్తరమునడచు రాధారుల భద్రముగా సుంచవలయునని అధికారులు హెచ్చరింపబడిరి.

మెసపొటోమియా నివేదనము.

లండన్, జూలై 10:— నేటిదినము ప్రజలనుండియు విచిత్రమగురీతిని సమాధానము చెప్పుచు బోసగ్లా గారిటునుడిచిరి. "సప్తర్షి వశ్యముగా గోసయెడల మెసపొటోమియా కృత్తాంతమును తర్కించుటకు రెండుదినులు కాలము నొగెను. బహుశ: ఇట్లు జరుగవచ్చును. ఈ విషయమును చర్చించుట నింకొ దిక్షమునకు నియమింపనలె నను సుపాదనముమీద నీయని నిశ్చయింపబడగలను."

అంశము, నామై యి:— జూరిచిలో నున్న కార్యము
 ది:— మూలకా విలేఖకుడిట్లు తెలుపుచున్నాడు:— బండ్ల
 కొలది వైద్యములు కాన్గోరుంటి నెరిపి నాకు వెలుబాచి
 మార్గముల బోవుచున్నవి. మరికొన్ని నేరలు బ్రహ్మచర్యము
 కొంపబడినవి.

బర్మా యుద్ధమున పులాటకు జూలై 19 - వ తేదీన

THE GREAT WAR

London's Defences Against Raids

Unanimously Condemned: Action in Parliament

Russian Successes Near Stanislaw

[REUTER'S AGENCY.]

Great Britain

The Air Raid on London.

Unanimous Condemnation of Inadequate Defence.

Public Anger and Indignation.

LONDON, July 10. "What is wrong with our air defences?" is the key note of the morning paper comments. No attempt is made to conceal their dissatisfaction that the raiders escaped so easily.

The TIMES says: The raid has produced much anger among the public and the Government must be prepared to face widespread indignation. It is clear that all our aerial arrangements require fresh investigation.

The DAILY CHRONICLE says:—"The raid is not exactly a feather in the cap of the Government or of Lord French. London's defences must be strengthened."

The DAILY MAIL calls on the Cabinet to deal promptly with those responsible for the miserable display of incompetence.

To-day's meeting of the House of Commons is awaited with the keenest interest.

Mr. Claude Lowther (Unionist) will move the adjournment this afternoon and will be strongly supported.

Thousands Visit Damaged Districts.

In spite of the downpour yesterday thousands visited the damaged districts and broke loads of Dominion troops were very prominent. They were much surprised at the smallness of the damage compared with the wholesale destruction in France.

Incidents of the Bombardments.

Numerous narrow escapes are reported. Three hundred girls in a factory descended into cellars. A bomb exploded blocking the exit. The police and public hastily cleared the wreckage and the girls marched out unhurt.

A shell struck a famous drapery establishment crowded with women attending the sales. The parapet crashed to the pavement and the shell ricocheted to the other side of the street damaging a restaurant. A bomb fell in the centre of a block of six storey warehouses and a fire broke out simultaneously with the explosion. Some of the workers are missing and it is feared that they were buried in the "debris".

One poor quarter suffered badly. The usual Saturday open-air market was proceeding and bombs were dropped wholesale. An eye-witness saw shops falling across the street. Special police extricated three dead men and then found three children and a woman alive. All the stalls were blown to smithereens. A thrilling episode was witnessed from the East End. A British airman dived four or five times in rapid succession into the enemy scattering them temporarily. In one dive he cut off one of the enemy who fell hundreds of yards behind his companions but eventually regained his position. It is supposed that each of the enemy machines carried two observers. The raiders had the advantage of never being attacked in force. It was always a case of our isolated fliers doggedly hanging on to their formidable formation. One of the buildings bombed was a popular resort of Germans before the war.

Anti-German Riots.

Anti-German riots spread to the north of London where thousands, largely women, marched the streets shouting, "Down with the Germans". Several shops belonging to Germans were wrecked and the damage amounts to several thousands sterling. A policeman was hurt and several arrests were made.

Latest Figures of Casualties.

The Press Bureau states that the casualties resulting from Saturday's air raid are now thirty men, eight women and five children killed and ninety-eight men, forty-six women, and fifty-three children injured.

Secret Session to Discuss Air Defences.

In the House of Commons, replying to a bombardment of questions regarding Saturday's air raid, Mr. Bonar Law announced that he would this evening move that a private sitting be held to discuss the country's air defences. He expected that Mr. Lloyd George would make a statement at the private sitting, after which, if a public discussion were demanded, the Government would not object.

The Question of Warnings.

Subsequently, Sir George Cave announced that the Government was reconsidering the question of daylight raid warnings, in order to ascertain if it were possible to give short notice when raids were impending.

A Semi-Official Statement.

LATER.—Pending the official statement which is expected after to-night's secret session, a semi-official authoritative explanation has been issued controverting the public idea that Saturday's raiders flew low and slowly. It declares that there were 22 machines and all were flying at seventy miles an hour at an average height of fifteen thousand feet. The raiders were big

Gotha twin-engine machines looking at 15,000 feet like ours at 5,000. The statement maintains that our gunners shot well, but they had hard luck against a difficult target. The defenders were not caught unready. The airmen who engaged the enemy were well equipped, and there was a large number of engagements in the air at close quarters.

Enemy Ignorance of Results.

The latest Berlin claim with reference to Saturday's raid incidentally confirms that enemy airmen never knew what they hit in these raids.

The Mesopotamia Report.

A Two Day's Debate Promised.

LONDON, July 10.

In the House of Commons to-day Mr. Bonar Law, replying to Mr. Lynch, Nationalist M. P. for W. Chare), said that, if the House desired it, as he thought probable, he would give two days to the debate on the Mesopotamia Report, which would occur on a motion for adjournment.

The New Scheme for Controlling Cotton

LONDON, July 10.

The Cotton Control Board states that the expression "Cotton Abroad" applies to cotton not shipped before June 29th. Unsold cotton shipped or in transit on sea before June 29th must be considered as stock in England and dealt with according to regulations issued on July 6th relating to spot cotton.

In consequence of an appeal to Tea Brokers Association for support of the new control scheme opposition to it has for the present at least been overcome. All tea sold at yesterday's sales was mostly at the maximum prices allowed.

—O—

France

Allies to Evacuate Thessaly.

LONDON, July 10.

PARIS.—It is announced that the Allied troops are about to evacuate Greek territory which they recently temporarily occupied as a precautionary measure. The evacuation will not include the Salonika region.

Havre Cotton Exchange.

Closing Degree Repealed.

LONDON, July 10.

PARIS.—The decree issued on 22nd June, temporarily closing the Havre Cotton Exchange, has been repealed, but transactions will be restricted by rules fixing prices.

Germany

Surprising Admissions

About Submarinism.

LONDON, July 10.

AMSTERDAM.—The military correspondent of the 'Frankfurter Zeitung' writing of the submarine campaign recalls how he always warned the German people not to expect too decisive results from it. "It must be admitted," he says, "that both in offensive and defensive means for combating submarines our enemies have made progress. He then describes methods such as nets, mines, and smoke clouds, and continues:—"Only continued new construction and the technical perfecting of the submarine will permit us to maintain the offensive with advantage." He condemns such a statement as that England is completely blockaded and such prophecies as that submarines will bring a decision by August. He considers that submarines cannot produce a decision.

Russia

Reval Garrison Going to the Front.

Warmly Welcomed.

LONDON, July 10.

PETROGRAD.—A battalion of Reval garrison composed of four hundred men and seven women was warmly welcomed here on its way to the front. A telegram from Minsk described the beginning of military activity on several parts of the front including a prolonged and intense artillery duel in the Krevo-Smergon region.

Greece

Strengthening Greece's Finances.

M. Jonnart's Statement.

LONDON, July 10.

ATHENS.—Before leaving for Salonika, M. Jonnart, High Commissioner announced that he would devote his efforts in Paris and London to strengthening Greece's finances. He referred in flattering terms to the uniform moderateness of M. Venezelos' attitude.

TELEGRAMS.

America

Control of Coal and Fuel.

How Sweden is Helping Germany.

The President's Announcement.

LONDON, July 9.

WASHINGTON.—The Government announces that an arrangement is under negotiations designed to give America and Britain a firm grasp of all the Allied and neutral shipping by strictest control of coal and fuel supplies. It is revealed that Sweden has been exporting to Germany enormous quantities of material including copper zinc, manganese, sulphur and cotton substitutes for high explosives for the manufacture of munitions. In the same way iron ore shipments have been supplemented by imports from the United States. Sweden, moreover has used her railways against the Allies and has held up a large amount to shipping in her ports consequently it has become imperative to force Sweden's tonnage on the world's trade routes which can be done by the control of coal and fuel. Vessels on the routes which are regarded as unnecessary to the prosecution of war will be forced into more essential trade routes and ships lying in ports owing to submarines will be requested to enter service. The President's proclamation states that measure will become necessary in order to conserve supplies essential for military and naval programmes and the continuance of domestic activities. On the other hand duty to and difficulties of neutrals will be recognised by all fair and equitable means. Available surpluses will be supplied to them to meet their pressing necessities.

British Front

Hostile Raiders Busy.

LONDON, July 10.

A British communique says:—"Hostile raiders entered an advance post westward of Warneton and trenches eastward of Laventie. Enemy artillery was active in the neighbourhood of Bullecourt, Ypres, Nieupoort, and Prial. Aerial activity was impossible owing to the weather."

French Front

French Regain Lost Ground.

Magnitude of Enemy's Offensive Described.

LONDON, July 10.

A French communique says:—"We brilliantly repulsed a strong attack against Pantheon. We counter-attacked against trenches which the enemy occupied yesterday between Les Beauvettes and the Chevrigny Spur and, after a very lively fight, broke up the enemy's energetic resistance, driving him out of our first line elements on a front of fifteen hundred metres, thus regaining the greater part of the gains which the enemy won yesterday between Pantheon and Froidmont Farm. According to fresh information, the enemy's attack here yesterday was carried out by elements belonging to three divisions reinforced by special assaulting troops and detachments of flame throwers, the total aggregating a dozen fresh battalions. Our troops, whose gallant defence was praiseworthy, inflicted cruel losses on the enemy. Prisoners confirm this fact."

Considerable Cannonading.

LONDON, July 10.

A French communique says there was considerable reciprocal cannonading south of Polvin and in the vicinity of Hill 304.

Russian Front

New Russian Offensive.

Great Successes W. of Stanislaw.

Villages, Guns and Thousands of Prisoners Taken.

LONDON, July 10.

A Russian wireless communique says:—"We made a successful offensive westward of Stanislaw. General Korniloff captured on Sunday several villages, 131 officers, 7,000 men, forty-eight guns including twelve heavy guns, and many machine-guns."

The Russian official wireless communique adds:—"General Korniloff attacked and pierced the enemy's foremost important position westward of Stanislaw and advanced and captured in the battle the villages of Jezupol, Ciezov, Pavelche, Rybno and Starrylystec. Cavalry immediately took up the pursuit reaching the Lukva River. We bombed the railway station at Pinsk causing conflagrations."

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Calcutta

Football Matches.

CALCUTTA, July 10.

At the Indian Football Challenge Shield competition this evening (second day's play) there were only two games one in the first round between Brecknockshire and Calcutta Athletics (Indian Team) on Calcutta ground and the other in second round between Chinsurah Sporting and National Association on the Customs ground. In the former the soldiers scored no less than fifteen goals to their opponents nil, ten being scored in the second half. The second match proved contested Chinsurah winning by two goals to love scored during the second half. Nationals got splendid chances but lost owing to faulty shooting.

TELEGRAMS.

Bombay

The Late G. O. M.

Secretary of State's Sympathy.

BOMBAY, July 10.

The Secretary of State has cabled to H. E. the Governor as follows:—Please express to the relatives of the late Mr. Dadabhai Naoroji my sympathy in their loss and regret at the passing away of one who so long held a distinguished place in public life.

The following cable has been received by Mr. Dadabhai's relatives from Darban:—Durban and District Indians in a mass meeting held on Saturday the 7th join in expressing sympathy with the relatives of the late Mr. Dadabhai Naoroji. Such noble life will inspire the present leaders to follow his footsteps.

DAWOOD, MAHOMED, CHAIRMAN.

Indian Association's Grief.

POONA, July 10.

The British Indian Association has cabled to the Servants of India Society a message expressive of grief at the death of Mr. Dadabhai Naoroji on behalf of the Indian community in South Africa.

Pandit Madan Mohan in Bombay.

BOMBAY, July 10.

A few friends and sympathisers of the Servants of India Society met the Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya informally this morning at the Society's Home. There was a discussion on the present political situation. Pandit Malaviya indicated the lines which was proposed to be taken at the joint sessions of the National Congress and the Muslim League to be held shortly. He leaves for Poona to-morrow.

The Commerce Member in Bombay.

Discussions with Bombay.

Indian Merchant's Chamber.

BOMBAY, July 10.

A meeting of the Committee of the Indian Merchants Chamber was held this afternoon when various commercial problems were discussed. Sir George Barnes replied to the address presented on behalf of the body by the Hon'ble Mr. Lalulal Samaldas. The Hon'ble Member at the outset offered his congratulations to Sir Wacha on his receiving the Knighthood. He referred to the question of restrictions on exchange and assured the present restrictions were really necessary in the interests of the Empire and would be removed immediately if it were possible to remove them without endangering the vital interests of them all. It was essential that exchange which was available should as far as possible be used for the purposes of financing goods of national importance. He knew that the exchange was being hawked about in the bazar at rates higher than those fixed by the Secretary of State but he begged them all not to countenance the transactions of that sort but to endeavour in every way they could do loyally adhere to the rates which had been fixed by the Secretary of State. Dealing with the representation of the Chamber on the commandeering of cement he said this was one of the unfortunate results of the war and was absolutely necessary. They would agree with him that it was not right in war time that any group of men should make undue profits out of the needs of Government. Sir Thomas Holland, Chairman of the Munitions Board, had an interview with certain cement manufacturers and finally agreed with them on a price which speaking from memory was Rs. 42 8-0 per ton. This was of course a great deal below the artificial price to which cement had been forced in open market but Sir Thomas Holland believed this was the price which left something more than fair profit to manufacturers. In the same way an agreement was arrived at between the Indian Munition Board and Messrs Tata with regard to the supply of steel for Government needs. So far as he knew in the strict sense of the word there had been no commandeering of Indian products but an agreement had been arrived at for their purchases at reasonable prices. He assured the Chamber that they need have no alarm that after the war the Government would have no further need for cement. They were likely, he might say, certain to increase very largely in the years of peace to come and Sir George sincerely hoped that the import of foreign cement will not be necessary for a long time to come. The home made cement will enjoy additional protection from high freight and the price and quality being satisfactory cement factories of this country would, he hoped, have preference with regard to all Government contracts. Continuing, Sir George said:—The War has undoubtedly brought many evils upon us, but it has also brought benefit in that it has taught us, and is still teaching us, that there are many things which can be made and which ought to be made in this country which hitherto have been brought in from outside. It is the policy of the Government of India and of those who are in control of the Munitions Board that these new sources of supply should be sought out and should be encouraged by placing Government orders with them. Our objects to make India more self-supporting in future than she has been in the past and to see that the growth of new industries may be rapidly increased by a fertilising stream of orders for goods which the Government requires in this country.

Farewell Dinner.

To Mr. Joseph Baptista.

BOMBAY, July 10.

The Bombay National Union gave a farewell dinner last night to Mr. Joseph Baptista, Barrister-at-law who is going to England in connection with Mr. Tilak's case and also that of Mr. Arundale for a Writ of Habeas Corpus before the Privy Council and will be accompanied by Mr. Iyer from Madras. Besides his professional duties Mr. Baptista will generally carry on political work in England with a view to informing British public regarding the Indian situation.

Behar

The Patna University Bill.

BANKIPORE, July 10.

Commenting on the Select Committee's report on the Patna University Bill to-day the "Beharee" states: The bill as amended is such as should be acceptable to all sections of the people.

United Provinces

Meeting at Raebareli Prohibited.

ALLAHABAD, July 10.

A public meeting to protest against the recent internments was announced to be held at the Town Hall, Rae Bareilly, with the permission of the non-official Chairman of the Municipal Board. Mr. Cross, Magistrate of the District, during the absence of Mr. Rix, Deputy Commissioner at Mussoree, served a notice on the conveners prohibiting any political meeting in the Town Hall, stating that such a meeting was likely to lead to annoyance and the disturbance of public tranquillity. The meeting was held in a private house.

Mahsud Punitive Expedition.

Affairs Satisfactory.

ALLAHABAD, July 10.

It is understood that news from the Mahsud country continues to be satisfactory.

Medical Recruitment For I. M. S.

An Adequate Response.

ALLAHABAD, July 10.

Up to the present 131 Civil Assistant Surgeons and private practitioners have received temporary Commissions in the Indian Medical Service, and there are in addition 229 applicants, most of whom will probably receive temporary Commissions in the course of the next few days.

Nearly 30 medical women have volunteered for duty in hospitals, in order to set free medical officers for military employment.

South India

Mrs. Fraser's Lucky Bag.

HYDERABAD, July 10.

The first prize list of Mrs. Fraser's Giant Lucky Bag has been issued. It contains a great variety of articles including motor cars, cheques, jewellery, costly furniture earthenware and so on. Contributions are coming in from every part of India. Gifts have been received from H. H. the Maharani of Bhavnagar a gold necklace, H. H. the Maharaja of Gwalior (Rs. 1,000), H. H. the Maharani of Mysore inlaid trays etc. His Highness the Maharaja of Kolhapore Rs. 1000. His Highness the Nizam has given Rs. 500. Mrs. Fraser will be glad to receive presents which may be addressed to the Residency, Bolarum. As has already been explained the object of the lucky bag is to augment the funds of the local Ladies War Relief Association which has so far done excellent work in the cause of our soldiers, British and Indian. The drawing is to take place during a grand fete to be held in the course of a month or so at the Residency. Tickets are being sold at Re. 1 each.

BRIEF TELEGRAMS.

(BY WIRE.)

In the Mysore forest Elephant shooting case the accused was acquitted by His Honour the Resident.

A largely attended meeting of Hindu Ladies was held here yesterday under the auspices of the Gujarathi Hindu Sree Mandal to express regret at the death of Dr Dadabhai Naoroji. Mrs. Sarojini Naidu presided.

The Burma War Loan will be drawn at the Jubilee Hall on the 19th July at 3 P. M. Besides the first prize for one and a half lakhs of rupees there will be ninety other prizes. Blind boys will be employed for drawing on the lines of the Bombay sweep.

It is understood that several Ruling Chiefs of India are likely to attend the Shastipoorthy celebration of His Highness the Maharajah of Travancore and that His Highness the Ex-Rajah of Cochin has been requested to be in charge of the reception, etc., of such notables who attend the celebration.

The Hon'ble Sir George Barnes, K. C. B., Member for Commerce and Industry accompanied by Colonel Miles Irving, Assistant Adjutant General met the Committee of the Bombay Chamber of Commerce yesterday afternoon for general discussion of some of the more important commercial questions that have recently arisen.

The resolution on the administration of jails in Bengal for the last year show that 825 convicts were deported to Port Blair, 28,834 convicts were imprisoned and 22,761 released. The number of state prisoners remaining in Jail at the beginning of the year was 8. Sixty four were admitted of whom 2 were released during the year leaving a balance of 70. These state prisoners are now confined both in Calcutta and mufussil jails under the provisions of Regulations 111 of 1818 and by special orders of Government detenus. This class of prisoners is detained in jail under the provisions of the foreigners ordinance 111 of 1914 Ingress into India Ordinance V of 1914 and Defence of India Act IV of 1915 and rules thereunder. Under the orders of Government they are excluded from the jail statistics and their cost of maintenance is shown separately. At the beginning of the war there were 8 such prisoners. During the year 288 were received and 248 discharged. Amongst the convicts there were 98 political in confinement at the beginning.

The course of operations against the Mahsuds has been satisfactory. The tribe has now accepted Government terms in full and have already handed in a considerable number of rifles demanded by us, as one of the conditions of peace. Hostages for remaining arms demanded have been made over to us. Pending these negotiations our force has remained unmolested in camp in the Shikhar valley where it will remain until a final settlement is reached. In spite of heat, the health of troops has been satisfactory.

At a meeting of the Bombay Municipal Corporation the question of introducing compulsory education again came up for consideration. During the debate Sir Ibrahim Rahimtoola informed the Corporation that the Secretary of the schools committee had prepared a comprehensive report dealing with the question of introducing free and compulsory education gradually both for boys and girls. He added that it was the genuine attempt at solving the problem. The committee were now considering the report carefully before the matter came to the Corporation. Discussion was adjourned.

Referring to the attitude of the Allahabad leaders towards the Defence Force Dr. S. K. Mukherjee, Secretary, the Bengali Regiment Committee writes:—The duty of a leader is to teach, to persuade to lead. We are passing through times in which true leadership must be prepared for much obloquy and resentment from short-sighted sansculottists. The ideal to be placed before our people is our imperial obligation to see the empire out of danger. In an not oblivious of the fact that some of our privileges have been long and are still due to us. No matter. The political credit of our empire is still good enough for me and the spirit of the times is ushering in an era when in mean calculation of barter every ounce of help to the military needs of our Empire will be repaid ten-fold in the political advancement of our people.

బొమ్మల మహారాజాగారు

ఈ మహారాజాగారు చెన్నై వుండి దొరతనమువారి కార్య నిర్వాహకసంఘమున నొక వత్సరకాలము మాత్రమే సభ్యులుగనుండిరి. ఆ స్వల్పకాలమున గూడ అత్యంత మితవాదులగు వారికి నైతము వీరిచర్యలు చిత్రచిత్రములుగ నుండెను. ఆ మహారాజాగారు రిపుడు స్వరాష్ట్ర నిర్బంధావాసము లనుగూర్చి తమ యభిప్రాయమును ఆనువాదమున ప్రకటింపవచ్చును. వీరి ప్రకటనమునం దొక వాక్యార్థము ముఖ్యముగ ప్రస్తావనబడదగినది కలదు. "మనకష్టములను తెలుపు విజ్ఞప్తులను కాస్తానుకూల పద్ధతిని సమర్పింప వలెనుగాని ఆక్షేపకసభలములమున ప్రకటింపరాదు" అను నదియే ఆమణిపూస. రాజధర్మక్షేపరతులగువారికి గూడ కష్టములు లుండునని దీనిని వలన తెల్లముగులు యటుండ చిదంబరం పిళ్ళగారి రాజ్యోపాధి కేసునందుపెట్టే గారు వ్రాసిన సుప్రసిద్ధుడు తీర్పుననున్న "ఆక్షేపకసభలు కాస్త్రబద్ధములుగావను" భావముగూడ నేను మహారాజాగారి ప్రకటనమున ప్రతిధ్వనించినది. ఈమహారాజాగారు పెట్టెండు ప్రభువుగాని వారినహించులను గూడ మించిపోయి రని తెలుచు చున్నాము.

"దొరతనమువారు దేశరక్షకభావముక్రింద శిక్ష విధించినపుడు దానికి వ్యతిరేకముగ మాటలాడుట అనివేకమున. నేను తెలుచుచున్నాను" అను వాక్యము రెండవమని. ఈవాదము నెంతవరకైన విస్తరింపజేయవచ్చును. జమీందారులపాదల నుండి రైతులను కాపాడుటకు దొరతనమువారు రైతుల భావమును చేసినచో జమీందారు లందులకు సంతోషపూర్వకముగ రాజధర్మక్షేపరతులై యూరకొనవలెనని గూడ దీనివలన నన్వయించకపోదుగాని వెనుక సర్ జార్జి ఫోర్బస్ గారు ఎట్టేట్లు లాండు బిల్లును పాదించినపుడు జమీందారులు చాల తీవ్రముగ పోరిన విషయము మాకు ముఖ్యపూతేను. "నిర్బంధావాసమునకు తుణకాలము ముందు పెట్టెండు ప్రభువు బిసెంటుయ్యగార్లకు జరిగిన సంభాషణయం దాయుచు యొసంగిన ప్రత్యుత్తరముల విధేయతా సూచకములు" అని మహారాజాగారు వ్రాసిరి. నిజమే దొరతనమువారామెయుప్రకటనములనన్నిటిని నిలిపివేయుట న్యాయమును సమచిత్తమునని ఆమె ఏల చెప్పలేదు ఆమె సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యుని సి. పి. రామస్వామియ్యగుగార్లతో మాత్రమే ఆలోచించుట అపరాధమని మహారాజాగారు తెలిపిరి. నిజమే ఆమె ఆలోచింపవలె ననిన వారిద్దరుగూడ నందుల కర్హులుగారు. మహారాజాగారే యుండలేదా మరి కురహమురాజాగారుండలేదా. అందరిని మించిన టి. ఎం. నాయుడు గారుండలేదా? దీనికేమిగాని హోమయూలు యద్య మమునకు వ్యతిరేకముగ పనిచేయుటకు రాష్ట్రీయ దొరతనములవారు వంశానుకూల. సంపన్నత్వము గలవారి సహాయము కోరవలెనని ఇండియా దొరతనమువారు నూచించినది నిజమేనా అని లీడరుప్రతిక వ్రాసినది.

జరిగినదే మరల జరుగుట.

ఎన్నెన్నప్పుడో గారు.

ఏడువందల సంవత్సరములకు పూర్వము, ఇంగ్లాండు దేశము గాఢనిద్రావేళము నొందియున్నప్పుడు, జాతీయ విశ్వ విద్యాలయములు ఆ దేశమున విజ్ఞాన లేజమును వ్యాపింపజేసి, దేశీయులను మేల్కొల్పినవి. పాశ్చాత్య నాగరకమునకు మూలాధారములైనవి. ఈ విశ్వవిద్యాలయములు, ఆధునిక ప్రతిష్ఠాపనములవలె లేవు. యూరపు ఖండములోని అన్ని దేశముల నుండియు విద్యార్థులువచ్చి గురువులయొద్ద, యొక్కదనో యొక్కధలమున గూడి విద్య నభ్యసించువారు. ఇట్టి పరిస్థితులలో పాశ్చాత్య విజ్ఞాన లేజ మంతరించి, నాగరక సంహారములకు ప్రాక్షేపముల సంపన్నముచే పెంపొందింపబడి దిగిరిన ప్రవర్తన మొనగెడిది. ఆకాలమున రాజునంద్రగారి, మలగురువులవద్దగాని, జీవనోపాధిని సంపాదించుటకే విద్య నెల్లవారును నేర్చుకొనుచుండిరి. అందుచే యీవిద్య ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధి కినుమండైనను తోడ్పడుట లేదని నేర చెప్పననవలయును. ప్రాక్షేపములనుండి సంపాదించి న్యాయములన, పాశ్చాత్యులు ధీమంతులై, విశ్వవిద్యాలయముల స్థాపించిరి.

ఆకాలపు ఇంగ్లాండుదేశమును, ఆధునిక హైందవ దేశమును విద్యావిషయమున సరిపోల్చుచున్నది. హిందూదేశమున గొప్పవిశ్వవిద్యాలయ భవనములున్నవి. మంచి ఉన్నతపాఠశాలలున్నవి. కాని, ఆత్మవికాసము వృద్ధిపొందుటకు తగిన సౌకర్యము లిచ్చట లేకున్నది. ప్రాచీనాంగ్లదేశమునకులె నిచ్చట ఉద్యోగములకై విద్యాభ్యాసము చేయు బడుచుండుటచే, యోగ్యముక వృత్తి లభించినతోడనే, యవకులు పుస్తకములను, అందలి విషయములను గూడ మరచిపోవుట తలపెట్టించుచున్నది. అందుచే హిందూజాతీయ జీవనము కళావిహీనమగుచున్నది. ప్రాచీన హైందవ భూమియొక్క శిష్యులై పుణ్య మెక్కడకు పోయినది? పూర్వమున్న రాజనీతిజ్ఞులు, ధీనికారులు, కవిపుంగవులు యిప్పుడెవరై? చైనా, ఆఫ్రికా మున్నగు దేశములతో వ్యాపారము చేయు, వాణిజ్యప్రతిభ యెచ్చట సంతరించినది? హిందూదేశ సాంఘిక జీవనము, ఆశయములు యెటుకుపోయినవి? అవి అన్నియు మృత్యుసెందినవి. యవకులు నిష్ప్రయోజనకరమగు జ్ఞానంపాదనమున తమ స్వశక్తులను వ్యర్థముచేయుటచే యిందు ము కారణము.

హిందూదేశమున జాతీయ విశ్వవిద్యాలయమును ప్రతిష్ఠించి నప్పుడు, పాశ్చాత్యవిజ్ఞానము తన తేజఃకిరణములను భారతదేశ జీవనముపై బరిచి, దేశమున ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధికారకమగు యొక నూతనశక్తి నుద్బంధింపజేసి, జీవనమునకును విద్యకును పరస్పరసంబంధ మేర్పరుపగలదా? ఈవిధముగజరుగునని మనకు నమ్మకముకలదు. పల్లెజీవనమును, సాంఘిక జీవనమును పెంపొందించి, భారతదేశ పుత్రులు ఆభివృద్ధిగాంచెదరుగాక! ప్రభుత్వమువారి నేరగాక, పారిశ్రామికశాఖ మున్నగు వానిలో జీవనోపాధికి నేలకొలిది వనరులుగలవు.

శ్రీమతి లీసెంటుమృగాయ విద్యా నిషయమున చేసిన కృషివలన మేము ప్రోత్సహింపబడితిమి. పాఠశాలలలో నలవడిన ప్రేమయు, స్నేహభావమును యవకుల కీలమును వృద్ధి గావించుననియు, అందుచే వీరు నిష్కాముగ స్వయంగాను ననుసరించి నడువ శక్తికరతులగుదురనియు మాకు నమ్మకము గలిగినది. మదనపల్లి కళాశాలనుభవమున బట్టిమాడగ, మాకీ విషయమున గల ఉత్సాహ మెక్కుడగుచున్నది. ఇచ్చటయునకులు మిగుల నుత్సాహముతో నుండురు. ఈవిధముగ వీరిలో సహజప్రతిభవృద్ధి, అనేకవిధములగయుపయోగకారియగును. సద్భావము లుద్భవమైనపుడే జీవనము సౌఖ్యదాయకమగును. గృహము, చుట్టములు, మున్నగు వారియవల ప్రేమయు, సంఘము నెడలను, దేశముపట్లను ప్రేమయు, విద్యార్థిక్షర్మ నిర్వహణమును యిట్టివారికి సుసాధ్యములగును. విద్యాభ్యాసము చేయువారి కిట్టి పరిస్థితులే ముఖ్యములు. ఇవియున్నయెడల సాంఘిక, పురోగమముక జీవనము సుసాధ్యము.

మదనపల్లి వద్దనున్న జాతీయ విశ్వవిద్యాలయము ఇప్పుడే స్థాపింప బడెనున్నది. భారత జాతీయ జీవనమును పెంపొందింప దలచువారందరూ యిచ్చటి కధికసంఖ్యాకులుగ వచ్చెదనని నమ్ముచున్నాము. కళలు, విజ్ఞాన శాస్త్రములు, శిల్పశాస్త్రము, వాణిజ్యము, వ్యవసాయము మున్నగు వానిలో మేమిచ్చు పట్టులను సగర్వముగ యవకులు పొందు భాగ్యము చేసారునని నమ్ముచున్నాము.

మైసూరు రాజ్యము

చూడదగిన విషయములు

వేసవికాలమునందు మన ఆంధ్రదేశమునం దంతటను ఎండ అతితీవ్రముగా నుండుటవలన భవనముగలవారు ఆమాసములలో చల్లగానున్న ఇతర ప్రదేశములకు బోనట్లెరిపింతురు. సాధారణముగా మనవారు పోవు పట్టణములు బెంగుళూరు, తేక ఉదకమండలము. వీనిలో ఉదకమండలము విశేష భవనముకరమేగాక అత్యధిక శీతలము గలిగి యుండుటవలన మనకు సౌఖ్యకరముకాదు. అందువలన మనవారు బెంగుళూరికి పోవుచున్నాము. ప్రతిసంవత్సరము 5 లేక 6 వేలయంది ఆంగ్లం లచ్చటికి వీగుదురు. దేశములో మనము చూడదగిన చింతలేవి యున్నవో వారికి తెలియుదు గాన వానిని తెలిసినంతవఱకు తెలుపుటకు ప్రయత్నించెదను.

1. నందిదుర్గము. ఇది బెంగుళూరికి చాల సమీపములో నున్నది. ఈకొండలు మనకోస్తాలో నున్న 5 నదులకు పుట్టుక ప్రదేశము. ఇక్కడనే ఉత్తర పినాకి దక్షిణ నెన్ను, పాలారు ఇంక రెండు చిన్న నదులు పుట్టుచున్నవి. నందికొండ మీదికి మెట్లున్నవి. కొండ మీద బంగారమున్నది. వానిలో గనులను అద్దెకు ఇచ్చెదరు. మంచి హోటాలు లున్నవి. మిట్టచుధ్యాన్న మప్పుడు కూడ చల్లగా నుండును. అక్కడనుండి చూడ చుట్టు పట్ల ప్రదేశము కదురవ్యయ్యగానుండును. ఇది బెంగుళూరికి సమీపమున నుండుటచే నందఱు చూడతగినది.

2. బెల్లూరు:—బెంగుళూరునుండి మైసూరుకు పోవుమార్గమునందు 35 మైళ్ల దూరములో మహారు అను స్టేషనున్నది. అక్కడ దిగి బెల్లూరు అనుపట్టణమునకు 28 మైళ్లు జక్కూబండిలో పోవలయును. జటకాకు మసిపికి 1.0-0 బండికి 4.0-0 స్టేషను బయటపోయి మాట్లాడిన 2.0-0 కు బండి వచ్చును. బండ్లు 4 గంటలలో ఆగిరుజేయును. కావేరినది కొండమీది నుండి చరియలలో పడు నప్పుడు కలుగు శక్తిమాలముగ ఇచ్చట విద్యుచ్ఛక్తిని తయారు చేయుదురు. ఈశక్తిని చేయు యంత్రకాలు యంత్రముల పనిచూడ అత్యుత్తముగా నుండును. ఈ శక్తివలననే కోలారులో బంగారు గనులు త్రవ్వచున్నారు. ఈ శక్తివలననే మైసూరు బెంగుళూరులలో దీపములు, విసకణ్ణులు, మరలు నడపించుచున్నారు. ఆ యూరికి 1 మైలు దూరములో కావేరి 400 అడుగులుఎత్తు గల కొండమీదినుండి ఒకలోతులో పడుచున్నది. అది చూడ అతిభయంకరముగాను ఆకర్షకరముగాను నుండును.

అక్కడనుండి 3 మైళ్లదూరములో శివనమద్రము అను ఊరుగలదు. అక్కడ రంగ నాథాలయము గలదు. ఇది సుప్రసిద్ధమైనది. దీనినే మధ్యరంగం అనెదరు. కావేరిబద్ధుననే ఉన్నశ్రీరంగము అంతరంగం అనెదరు. దానికి 3 మైళ్లు దూరమున ఇంకొక ఆకాశరంగ ఉన్నది. అది చాలా పెద్దది చూడతగినది.

బెల్లూరు ఒకమంచి బ్రాహ్మణహోటలు ఉన్నది. ఒక సత్రముకూడాఉన్నది. దానిలో ఇప్పుడు హాట్టరు ఉన్నాడు. ఆ ఊరిలో ఉండువారందరూ అతిథిజనానుకూలము కాన చూడపోవువారు వివిధమైన ధయముపడ నక్కరలేదు.

3. మహారునుండి మైసూరుకు పోవుప్రోక్షా శ్రీరంగపట్టణమును పుణ్యక్షేత్రము కలదు. ఇక్కడ కావేరినది ఉన్నది. రంగనాథాలయమును గలదు. ఇదే ఆదిరంగమందురు.

ఈ పట్టణము కడు పురాతనమైనది. టిప్టూసుల్తాన్ గారి ముఖ్యపట్టణము. అతడుకట్టిన అసాధ్యమైన కోటయొక్క శిథిలములు ఇంకను కనుపడుచున్నవి. ఆకోట ప్రాకారములు, అగర్లలు, బయటలు చూడ నత్యుత్తముగా నుండును. ఆ గోడలలోనే రెండుచీకటిగదులు ఉన్నవి. గదులలో టిప్టూ చాలమంది ఇంట్లను నైనికోద్యోగలను నైనికులను చాలకాలము ధియించేసినాడు. ఈ ఊరిలోనే డెయోఉ డేల్ అను సుల్తాన్ బంగారాఉన్నది. దానిలోనుండు చిత్తరువులు అత్యుత్తములు. అందే ఇంట్లనువారిని తిప్పనెల్లముకును దిగిన యుద్ధము చిత్రింపబడినది. సుల్తాన్యొక్క దినచర్యలన్నియు చూపింపబడినవి. ఆ బంగారాముట్టు ఒక చక్కని పూలకోట వేయబడి ఉన్నది.

దరియా ఉడేలత్ కు 1 మైలు దూరములో గుంబజ్ అను సుల్తానులకోట ఒకటి ఉన్నది. ఇదియను పాలరాతితో

ఆంధ్రదేశ గ్రంథభాండాగారసంఘము.

దేశోపకారులును, భాషాభిమానులునగు వావిళ్లవారి ప్రోత్సాహము.

బేజవాడనుండి ఆంధ్రదేశ గ్రంథభాండాగారసంఘము కార్యదర్శులగు అయ్యునికి వేంకటరమణయ్య పంతులు గారు మాకీట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

గంగర వ సంవత్సరమున ప్రథమ ఆంధ్రదేశ గ్రంథభాండాగార ప్రతినిధుల మహాసభ జరిగినవాటినుండియు, ఆంధ్రదేశమున గ్రంథాలయోద్యమము విరివిగ వ్యాపించుచుండుట ఎల్లరమను దెలిసిన విషయమేను. ఈ యద్యమ ప్రారంభ దశయందు ఆంధ్రదేశమున సుమారు ౧౪౦ గ్రంథాలయములు మాత్రమే నెలకొనియుండె, నేడు ౪00 గ్రంథాలయములు గలనని దెల్పుట కంతయు సంతసిల్లుచున్నాడను. ఈగ్రంథాలయములయొక్క ఉపయోగమును గుఱించిగాని అవి చేయుచున్న పనులకు గుఱించిగాని ఇచట చర్చింపవలసివచ్చలేదు. ఈ యద్యమము ప్రారంభమైనది మొదలు వివిధపట్టణములందు నూతన గ్రంథాలయములు స్థాపింపబడుచున్నను, కొన్ని జిల్లాలందు అభివృద్ధి బాత్రిగ కనపట్టుటలేదు. వైలాము రాష్ట్రమునగాని, మన మిప్పుడు ఆంధ్రదేశమని క్యరహించుచున్న ౧౧ జిల్లాలందును జనులచే నివసించబడుచున్న పట్టణములును పల్లెలును గలసి 3౧,౦౦౦ గలవు. వీనియ. ౫,౦౦౦ ల కంటె ఎక్కువయును ౧౦,౦౦౦ ల కంటె తక్కువయును జనాభా గలిగిన గ్రామములే ౧౪౫౭ గలవని ౧౯౧౧ వ వ సంవత్సరమున ప్రభుత్వమువారు గణించిన జనాభావలన తెలుచున్నది. రెండువేలకంటె ఎక్కువ జనాభాగలిగిన ౧౪౫౭ గ్రామములందు గాకపోయిన, అందులో సగము గ్రామములందైన గ్రంథాలయములుగాని పతనమంది రములుగాని లేకుండుట ఎంతయు శోచనీయము. ఈస్థితిని దప్పించుటకై గ్రంథాలయోద్యమ వింకను పలుముఖముల పనిజేయవలసియే యున్నది. ఈపనినేవిధముగ ప్రారంభించిన కార్యకారియగునా యని యెంచింపుచు ఇటీవల మద్రాసునకు బోయిన సయ్యమున, పెమ్మనత్సరములనుండియు. అనేకయ మూల్యగ్రంథములను బ్రకటించి ఆంధ్రభాషకు మహోపకారముగావించుచున్న శ్రీవావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రి అండు సస్స వారితో మాట్లాడితిని. ఆంధ్రమండలములందు స్థాపింపబడు పండుసెంకండుమండల గ్రంథాలయములను,తమచే ప్రకటింపబడియున్న గ్రంథములనన్నిటిని ఉచితముగా దయ చేసెదమనియు, ఆ మండలగ్రంథాలయములకు స్వంతభవనములను గ్రంథరక్షకులగు బీరువాలను సంపాదించుకొని తెలియబరుపవలసివనియు జెప్పిరి. ఇంతేగాక ఆంధ్రదేశ గ్రంథ భాండాగార సంఘమునకు గూడ- ఒక “సెట్టు” ను పంపెదమనిరి. వారిచే ప్రచురింపబడిన సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములన్నియు గలసి ఇంతవరకు ప్రచురింపబడిన వీరు 650 ల ఖరీదగును. ఇంతేగాక ముందు ప్రచురింపబోవు గ్రంథముల నన్నిటినిగూడ ఇచ్చెదమని వాగ్దానముజేసిరి. ప్రారంభదశ యందు వీరు జేయుచూచుకొనిన ఈగొప్పసహాయమే మనలను కార్యోత్సాహము చేయుగాక. ఆంధ్రదేశయందు గ్రంథాలయోద్యమమును విరివిగ వ్యాపింపజేయుటకు, అందులకు వలయు భవనమును సంపాదించుటకు, కార్యనిధానము నొక దానిని ప్రయుఖుల సహాయముతో తయారుజేసి, త్వరలోనే ఆంధ్రదేశమున కప్పించుచున్నాము. ఈలోపున ఆంధ్రదేశీయులందరూను తమకోవిదులలో మెంపొనగరి ప్రార్థించుచున్నారము.

కట్టబడి అత్యుత్తముగా నుండును. ఇక్కడ హైదర్, వాని భార్య, టిప్టూలయొక్క సమాధు లున్నవి.

ఈపట్టణమున భోజనమునకు హోటలుఉన్నవి. ఇప్పుడు ఉన్నవారు మహారాజాగారి భర్త అన్నకాలకు పోవచ్చును. అచ్చట ఉచితముగా 3 దినములు, అన్నము పెట్టెదరు.

4. అన్నిటికంటె ముఖ్యమైనది మైసూరు పట్టణము. ఇచ్చటగూడ ఒక సత్రముకలదు. ఇదిగాక సర్కారువారి విశ్రాంతియందిగము నొకటిగలదు. ఈ ఊరియందు ఉద్యానవనము ను ఆరామములు తోటలు ఎక్కువ. ఇచ్చట దేవాలయములు మెండు. అదిగాక పెద్దపెద్ద భవనము లనేకములు గలవు.

అన్నిరకములైన జంతువులు, పక్షులు చూడదగినవి. జగన్మోహన బంగారా అత్యుత్తముమైనది. ఇచ్చట రాజుగాక సామానులు పోలో గ్రామము మున్నగువానిని అధికారుల అనుమతితో చూడవచ్చును. (వె. గో.)

పింగళి సంవత్సరాదినంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది

సం సంవత్సరమున జరిగిన బహిష్కారసంగ్రామమునాగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, వైద్య, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషములముఖ్య విజ్ఞానదాయకములగు బౌద్ధసాహిత్యములును, దర్శనములగు రంగులదేశభటుములును మహాజనుల పట్టుములును భారతములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడినది.

కాగితముల కలభున దీని కావలసి వచ్చిన ప్రతుల మూత్రము సిద్ధము చేయించుచుంటున్న పరిమళావరణములను బావియు: కల రు 2-0-0
అంత్యములను చూడవలెను: " " 0-5-0
" అంత్యములను " " 0-12-0
అంత్యములను చూడవలెను: " " 1-0-0

అంత్యములను చూడవలెను, పాఠ్యములను 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

తామర తైలము. పండ్లపాడి. మోహినీ తైలము.
కచ్చి 1-5 0-4-0 కచ్చి 1-5 0-2-0 నీసా 1-5 0-12-0.

అమృతాంజనము దీని 6, కలంబులెట్టి వీధి, మదరాసు.

బాధాపీడితులకు కవము: బహిష్కార సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసరిల్లా

ఆంధ్రసర్వకళాశాల విద్యార్థులకు కిరీటునుండి మును. కురుపులకు, కుచ్చలకు గాఢమాలిక పుష్పము, ప్రాచీనపుస్తకములను అన్ని విధములవలన గలగు చర్మకాగితములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

జానకీసాగర్ వద్దనున్న మిక్కిలి విస్తృతమైన, సహజమైన చుట్టూర్పులను అన్ని విధములైన వానములను పోగొట్టును. శరీరమునుండి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారణమంభమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును పుష్కలమును. శరీరాశ్మమును గలగు చేయును. 16 శాతములకు కుండుకుట 4 పొన్నల బుడ్డిలలో అమృతమును.

ప్రాప్తి:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No 2, BOMBAY.

ఏకభాషాలిప్రశంస

ఇది తెలుగులకు అపూర్వము విరచితము
కల 0-4-0 పోస్టల్ అధికము.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యార్థుల ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుక్త కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే

గ్రాహించినది. కల 0-4-0 పోస్టల్ ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబులెట్టి వీధి, మదరాసు.

మీ కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని పనులను గురించియు, ఉక్కు, ఇనుపవానములు, వంపులు వంపులగు వంచబడిన లేకులు కోణములుగా నొక్కటి ఇనుపకట్టలు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారితోనే సంకతిసందర్భముల నెలనా నానాచింతపెట్టవలెను. మీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటను గోరి పురితన వానిని సకాలములో సరిగ్గా చేయుటను గొప్ప పేరుమోగినవారు.

మీ సహాయము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

ఫాత్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్, తిలకలపెట్టె నెం 55 క రు,

389

మదరాసు.

(పై కామ్యూనికేషన్ గోరకప్పుడు ఈ పత్రిక పేరు కూడ నుదహరింప గోరునున్నారు.)

అధి

గర్భాశయ నోగవివారిణి:— శ్రీలక్ష్మ గలుగు ఋతుశాల బహిష్కారమునుండి ఆకాలబహిష్కారము, మెలబాన్తి గాను, తక్కువగానాపొవుట, మనుమనోగము, సంకాపీనతి, రక్తపీనతి, మలబద్ధకము, సూతికావాతము, కీళ్లనొప్పులు, ఆరికాళ్లు, అరచేతులు నుంట మొదలగు శ్రీ మర్మ వ్యాధులను ముచుర్చును.

నెట్టుబడ్డి రు 8-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

అమృత

రక్తశుభ్రకారకము:— ఇది రక్తపీనతి, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోతురసము, మేహప్రణములు, ముఖసంకటములు, నిస్సత్తువు, కడుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని ముఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును.

నెట్టుబడ్డి రు 8-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

అరగ

జ్వర నివారిణి బుడ్డి 1-5 రు. 1-0-0

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల,
166 9, బందరువీధి, మదరాసు.

ప్రాచీన:— సికింద్రాబాదు అండ్ నెల్లూరు.

ఆత్మజ్ఞానా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.
దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ
గ్రంథకర్త:— పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.
చిన్ననైజు చక్కని గ్రంథము. కల రు. 0-8-0
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పాఠ్యము 212, మదరాసు

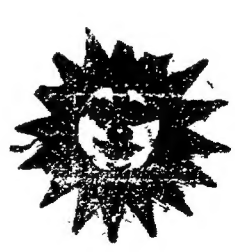
శాకభక్షణము

భరతఖండవాసుల మగు మన మార్గముల బంశజులము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి నెఱిగినవాడు గావున మేము ఈ పుస్తకము యినా ముగా పోస్తుచున్నాము మేమేధరించి పంపుచున్నాము. నెంటునేనాయును.

219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆంధ్రపత్రికా ఔషధశాల 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

కుంకుమపువ్వు

మీ సహాయము

మీ సహాయము

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాడెన్ను మొదలగునకు ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎన్. నారాయణ అండు కంపెనీ.
(53) 21. హమ్మంపేడి, బొంబాయి.